

Bortfallsbarometern nr 5

Sonia Ekman
Jan Eriksson
Tomas Garås
Monica Rennermalm
Jan Wretman

R&D Report
Statistics Sweden
Research-Methods-Development
1990:14

INLEDNING

TILL

R & D report : research, methods, development / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1988-2004. – Nr. 1988:1-2004:2.

Häri ingår Abstracts : sammanfattningar av metodrapporter från SCB med egen numrering.

Föregångare:

Metodinformation : preliminär rapport från Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 1984-1986. – Nr 1984:1-1986:8.

U/ADB / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1986-1987. – Nr E24-E26

R & D report : research, methods, development, U/STM / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1987. – Nr 29-41.

Efterföljare:

Research and development : methodology reports from Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 2006-. – Nr 2006:1-.

Bortfallsbarometern nr 5

Sonia Ekman
Jan Eriksson
Tomas Garås
Monica Rennermalm
Jan Wretman

R&D Report
Statistics Sweden
Research-Methods-Development
1990:14

Från trycket

Producent

Ansvarig utgivare

Förfrågningar

November 1990

Statistiska centralbyrån, utvecklingsavdelningen

Åke Lönnqvist

Tomas Garås, 08-783 49 57

© 1990, Statistiska centralbyrån

ISSN 0283-8680

Printed in Sweden

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 0 Inledning**
- 1 Undersökningar vid A-avdelningen**
 - 1.1 Inledning
 - 1.2 De objektiva skördeuppskattningarna
 - 1.3 Deklarationsundersökningen för jordbrukare
 - 1.4 Jordbruksekonomiska undersökningen
 - 1.5 Energiundersökning för jordbruket
 - 1.6 Skogsbrukets arbetskraft m m
 - 1.7 Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus
 - 1.8 Bostads- och hyresundersökningen
 - 1.9 Miljöskyddskostnader i industrin
 - 1.10 Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket
Tabeller och diagram
- 2 Företags- och arbetsställeundersökningarna vid AM-avdelningen 1989**
 - 2.1 Inledning
 - 2.2 Sysselsättning och löner för arbetare inom industri
 - 2.3 Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KSP)
 - 2.4 Löner för arbetare inom privat sektor
 - 2.5 Löner för tjänstemän inom privat sektor
 - 2.6 Sammanfattning
 - 2.7 Mer detaljerad redovisning av bortfallet
- 3 Företags- och arbetsställeundersökningarna på F-avdelningen 1970-1990**
 - 3.1 Inledning
 - 3.2 Redovisade statistikgrenar med bortfallsmått
 - 3.2.1 Finansstatistiken F/IND och F/SE
 - 3.2.2 Industristatistiken F/IND
 - 3.2.3 Investeringsenkäterna F/KONJ
 - 3.2.4 FUTS F/KONJ
 - 3.2.5 Kapacitetsenkäten F/KONJ
 - 3.2.6 Lagertypsstatistiken F/KONJ
 - 3.2.7 Leverans- och orderstatistiken F/KONJ
 - 3.2.8 Omsättningsstatistiken F/SE
 - 3.3 Slutsatser, tabeller och diagram

- 4 Individ- och hushållsundersökningarna**
- 4.1 Inledning
- 4.2 Årliga individ- och hushållsundersökningar på
 urvalsbasis
- 4.2.1 Kort sammanfattning av bortfallsutvecklingen
- 4.2.2 Kort beskrivning av undersökningarna
- 4.2.3 Produktvis beskrivning av bortfallsutveck-
 lingen
- 4.2.4 Bortfallet i viktiga redovisningsgrupper
- 4.3 Intermittenta individ- och hushållsundersök-
 ningar på urvalsbas
- 4.3.1 Hushållens utgifter - HUT
- 4.3.2 Elevundersökningarna
 Tabeller
- 5 Bortfallsutvecklingen under 1980-talet för
 hela SCB**
- 6 Referenser**

0 INLEDNING

Denna rapport visar bortfallsutvecklingen till och med 1989 för ett antal undersökningar för SCBs fyra ämnesavdelningar. För varje avdelning ges en sammanfattande beskrivning av ingående undersökningar och redovisning av bortfallsutvecklingen i form av tabeller och diagram. Rapporten i sin helhet avslutas med en sammanfattning av bortfallsutvecklingen för hela SCB.

Ansvar för att sammanställa och publicera den årliga bortfallsbarometern åligger U/STM. Ämnesavdelningarnas bidrag till bortfallsbarometern nr 5 har sammanställts av Sonia Ekman (A-avdelningen), Monica Rennermalm (AM-avdelningen), Tomas Garås, (F-avdelningen) och Jan Eriksson (I-avdelningen). Redaktör för rapporten i dess helhet har varit Sonia Ekman.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
A-avdelningen
Sonia Ekman

1 UNDERSÖKNINGAR VID A-AVDELNINGEN

1.1 Inledning

I denna barometer redovisas tidsserier från några av A-avdelningens urvalsundersökningar.

1.2 De objektiva skördeuppskattningarna

De objektiva skördeuppskattningarna baseras på mätningar av skörden på provytor över hela landet. Årligen väljs ett antal undersökningsenheter (UE) ur lantbruksregistret, på vilka provytor skördas i slåttervall, spannmål och potatis. Antalet (UE) var t o m 1988 ca 12 000. 1989 reducerades urvalet till ca 4 600. Undersökningar av matpotatis och potatis för stärkelse och råsprit baseras på separata urval omfattande 2 100 UE (tidigare 5 400 UE) respektive 300 UE (tidigare 1 000 UE).

Medverkan i undersökningarna är frivillig. Åren 1986 och 1987 gällde emellertid att jordbrukaren skulle lämna uppgifter till skördeuppskattningarna för att få ersättning inom ramen för s k tillfälliga åtgärder inom det statliga skördeskadeskyddet. Från 1988 gäller att brukare som vägrar delta i skördeuppskattningarna förlorar rätten till ersättning från det numera av LRF administrerade skördeskadeskyddet.

Uppgifterna insamlas av säsongsanställda provtagare som dels intervjuar brukarna och dels skördar provytor på de uttagna fälten.

Bortfallet redovisas ovägt. Objektsbortfallet av vägrare redovisas i tabell 1 och figur 1. Rikssiffrorna är låga, men på grund av lokala variationer kan vägrarandelen i enskilda skördeområden vara betydande.

Som framgår av figur 1 ligger bortfallet p g a vägran på en genomgående låg nivå. Skördeuppskattningen i potatis för stärkelse och råsprit är den minsta av de tre undersökningarna. När det gäller denna gröda finns det odlare med stora arealer. Därför kan några få odlare som vägrar att medverka svara för flera procent av arealen. Så var t ex fallet 1984, då några av de största odlarna av potatis för stärkelse och råsprit utgjorde vägrare. Dessutom förekommer ett bortfall på grund av att brukaren ej varit anträffbar, osäkra

brukareförhållanden, konkurser och dödsfall m m. Detta bortfall är dock sammanlagt mindre än en halv procent av urvalet.

Partiellt bortfall av mätvärden från enskilda provytor på grund av att provtagning inte gjorts innan fältet skördats förekommer. Vid undersökningar i början av 80-talet konstaterades att detta bortfall var i storleksordningen en procent.

1.3 Deklarationsundersökningen för jordbrukare

Deklarationsundersökningen för jordbrukare (DU) genomförs årligen och baseras på ett slumpmässigt urval av jordbruksföretag omfattande mer än 2,0 hektar åkermark. Primäruppgifterna hämtas från jordbrukarnas självdeklARATIONER.

Bortfallet av företag i DU redovisas i tabell 2 och figur 2 i procent av antal företag i populationen. Objektbortfallet orsakas av att deklARATIONERNA avser för kort eller för lång redovisningsperiod, ej kan lösas från pågående taxeringsarbete, har alltför begränsad redovisning m m. Ett stort bortfall för juridiska personer sammanhänger bl a med att en del av dessa inte är skattskyldiga till statlig inkomstskatt och därför inte avger någon för DU användbar deklARATION.

Det partiella bortfallet varierar för olika variabler. För större företag är det partiella bortfallet mer omfattande än för små. Genom ändringar i driftsbyråorganisationens räkenskapsutdrag ökade 1986 och 1987 tillfälligt det partiella bortfallet.

1.4 Jordbruksekonomiska undersökningen

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) redovisar utvecklingen av lantbrukets inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av jordbruksföretag som byts ut successivt med en fjärdedel per år.

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial bestående av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter, uppgifter om lager och arbetsinsats samt inventeringar och värderingar av inventarier och anläggningar.

Deltagandet i JEU är frivilligt och innebär en betydande arbetsinsats från deltagarnas sida.

Bortfallet redovisas i tabell 3 och figur 2 för den för året nya delen av urvalet och redovisas ovägt i procent av antalet uttagna företag. Det är det bortfallstalet som i första hand skall uppfattas som ett mått på undersökningsdeltagandet i JEU. Bortfallstalen för de äldre urvalsdelarna uttrycker enbart ökningen i bortfallet i dessa under året.

1.5 Energiundersökning för jordbruket

Undersökningen syftar till att ge en regional redovisning av förbrukning av drivmedel, eldningsolja m m under 1989 samt av lagringskapaciteten för dieselolja och eldningsolja vid årsskiftet 1989/90. Uppgifterna insamlas från ett slumpmässigt urval draget från LBR av ca 12 000 jordbruksföretag i hela landet ur en population av ca 99 000. Insamlingen av uppgifter sker med postenkät och företagen är skyldiga att lämna uppgifter. Bortfallsuppföljningen har innefattat två skriftliga påminnelser och till sist en telefonpåminnelse.

Objektsbortfallet i undersökningen, redovisat i tabell 4, uppgick 1989 till 4,2 procent. Därtill kom ett partiellt bortfall på främst frågan om drivmedelsförbrukning. Detta bortfall var dock mindre än 1 procent. Bortfallet är något högre för de tidigare energiundersökningarna, men är inte besvärande ut statistisk synvinkel.

1.6 Skogsbrukets arbetskraft m m

Undersökningen är årligt återkommande. Statistiken visar arbetsåtgång och antal arbetstillfällen vid verksamhet i egen regi samt omfattningen av avverkning och skogsvård på egen mark.

Urvalsundersökningen avser skogsägare med minst 5 ha skog och som inte tillhör det totalundersökta storskogsbruket. Nytt urval har dragits från lantbruksregistret efter lantbruksräkningarna t o m 1981 års räkning. Samma urval utnyttjades i undersökningarna 1982-1987. Till 1988 års undersökning drogs ett nytt urval från det skogsdataregister som framtagits av skogsstyrelsen genom bearbetning av uppgifter från fastighetstaxeringsregistret. Vid bearbetningen har

skogsmark inom samma kommun och med samma ägare (en eller flera) sammanförts till en brukningsenhet. I skogsdataregistret avseende 1987 bestod den population varifrån urvalet drogs av ca 210 000 brukningsenheter med minst 5 hektar skog. Urvalet till postenkäten avseende 1988 omfattande ca 5 000 brukningsenheter.

För att komplettera och även utvärdera undersökningen genomfördes avseende 1988 en intervjuundersökning med ett urval på ytterligare 2 500 brukningsenheter. Den kompletterande undersökningen, som endast avsåg avverkning och skogsvård, genomfördes i samarbete med skogsstyrelsen. Intervjuerna genomfördes av skogsvårdskonsulenter vid skogsvårdstyrelserna.

Bortfallet i postenkäten redovisas i figur 3 och tabell 5 för perioden 1983-1988 vägt med stratifieringsvariabeln ägd skogsmark. Vid beräkningarna har antagits att bortfallet inte innehåller någon övertäckning. Bortfallet ökade markant 1985 i samband med en innehålls- och blankettförändring. Efter senaste urvalsbyte har bortfallet ytterligare ökat och var i postenkäten för 1988 över 26 procent. I intervjuundersökningen var motsvarande bortfall endast 7 procent.

1.7 Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus

Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus omfattar hyreshus med vissa undantag. Undersökningen är en kombinerad urvals- och totalundersökning ur fastighetsregistret, FTR. De allmännyttiga bostadsföretagen (ca 400) totalundersöks, medan ett urval på 4 500 dras av enskilda ägare och bostadsrättsföreningar. Uppgifterna inhämtas med postenkät. Bortfallet redovisas vägt med avseende på antal lägenheter. I tabell 6 och figur 4 redovisas objektsbortfall. I princip tillåts inget partiellt bortfall.

1.8 Bostads- och hyresundersökningen

I bostads- och hyresundersökningen räknas antalet bostadslägenheter och bostadskostnaderna. Den görs årligen vad avser lägenheter i hyresfastigheter genom postenkät till fastighetsägarna. Urvalet är stratifierat och omfattar 13 000 lägenheter. Fastighetsägarna har uppgiftsplikt. Bortfallet redovisas vägt m a p antal lägenheter (tabell 7 och figur 4). Intermittent

utvidgas undersökningen med lägenheter i småhus och bostadsrättsföreningar samt redovisning efter hushåll. Då kan bortfallet stiga till omkring tjugo procent.

Bortfallet varierar både mellan undersökningar och över tiden. Undersökningar där hushåll, lägenhetsinnehavare och enskilda fastighetsägare är uppgiftslämnare har ett större bortfall än andra undersökningar (C Elffors' rapport, sid 3). Någon analys av bortfallsutvecklingen över tiden ingår ej i rapporten. Undersökningen har genomförts även före 1981, men rapporten upptar endast perioden 1981-86.

Anm. Någon kommentar till att kurvan för "enskilda ägare" ökar finns ej. Undersökningarna har funnits före 1981, men A/BF har ej sammanställt bortfallet för tidigare år.

1.9 Miljöskyddskostnader i industrin

I undersökningen som genomförs vart tredje år med början 1985 uppskattas industrins miljöinvesteringar samt kostnader för och intäkter av skyddet av den yttre miljön. Objekt är arbetsställen i CFAR. 2 600 arbetsställen ingår, varav samtliga med mer än 200 anställda och samtliga inom branscher med stor miljöpåverkan.

Datainsamlingen gjordes med postenkät och påminnelse med post i maj-juni 1989 och påminnelse med telefon till ett underurval i augusti. Deltagandet i undersökningen var frivilligt.

Man har anledning förmoda att ett flertal arbetsställen, som inte hade miljöinvesteringar, miljökostnader eller miljöintäkter under året, avstod från att svara istället för att svara och ange "inga investeringar, inga kostnader, inga intäkter".

Objektsbortfallet varierar mellan 8,8-40,5 procent för näringsgrenarna och mellan 1,6-25,1 procent för storleksklasserna.

1.10 Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket

Denna undersökning syftar till att ge regional och på annat sätt differentierad information om jordbrukets faktiska förbrukning av bekämpningsmedel. Den utgör en fortsättning på en liknande undersökning som genomfördes första gången 1988. Undersökningen utfördes som en urvalsundersökning och med uppgiftsinsamling genom

personlig intervju med jordbrukarna. Den omfattade ett urval av ca 4 600 jordbrukare i hela landet ur en population på ca 101 000. Uppgiftsinsamlingen knöts till de objektiva skördeuppskattningarnas fältorganisation och genomfördes därigenom av ca 180 provtagare. Jordbrukarnas medverkan var frivillig.

Objektsbortfallet i undersökningen, främst beroende på vägran att medverka, uppgick till knappt 4 procent. Därtill kom ett varierande partiellt bortfall för enskilda variabler. I motsvarande undersökning 1988 var bortfallet cirka 5 procent.

Tabell 1 **Bortfall på grund av vägran i de objektiva skördeuppskattningarna**

Ovägt i procent											
År Undersökning	1979	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
Vall och spannmål	2,1	2,0	2,2	1,9	1,6	2,5	2,7	2,8	1,7	1,7	1,4
Matpotatis	1,6	1,7	2,1	2,2	1,6	3,7	2,8	2,9	1,4	1,3	1,8
Potatis för stärkelse och råsprit	1,7	2,4	3,4	2,0	2,6	7,2	4,6	3,7	2,9	1,8	1,3

Tabell 2 **Deklarationsundersökningen för jordbrukare**

Vägt objektsbortfall i procent											
År	1979	80	81	82	83	84	85	86	87	88	
	6,5	3,9	4,5	3,6	3,3	2,9	2,7	3,0	3,0	2,0	

Tabell 3 **Jordbruksekonomiska undersökningen**

Ovägt objektsbortfall i procent för ny urvalsdel											
År	1979	80	81	82	83	84	85	86	87	88	
	28	32	28	22	29	34	36	28	31	38	

Tabell 4 **Energiundersökning för jordbruket**

Objektsbortfall i procent					
År	1977	1980	1983	1986	1989
	3,0	..	1,8	3,5	4,2

Tabell 5 Skogsbrukets arbetskraft

Storleksvägt i procent

År	1983	84	85	86	87	88
	10,2	12,3	16,3	17,2	19,8	26,4

Tabell 6 Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus

Vägt objektsbortfall i procent

År	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Typ av bostadsföretag								
Allmännyttiga	3,1	4,1	5,5	5,8	4,1	3,8	4,2	3,0
Enskilda ägare och bostadsrättsföreningar	14,5	13,9	17,4	18,4	23,3	23,1	23,3	19,8

Tabell 7 Bostads- och hyresundersökningen

Vägt objektsbortfall i procent

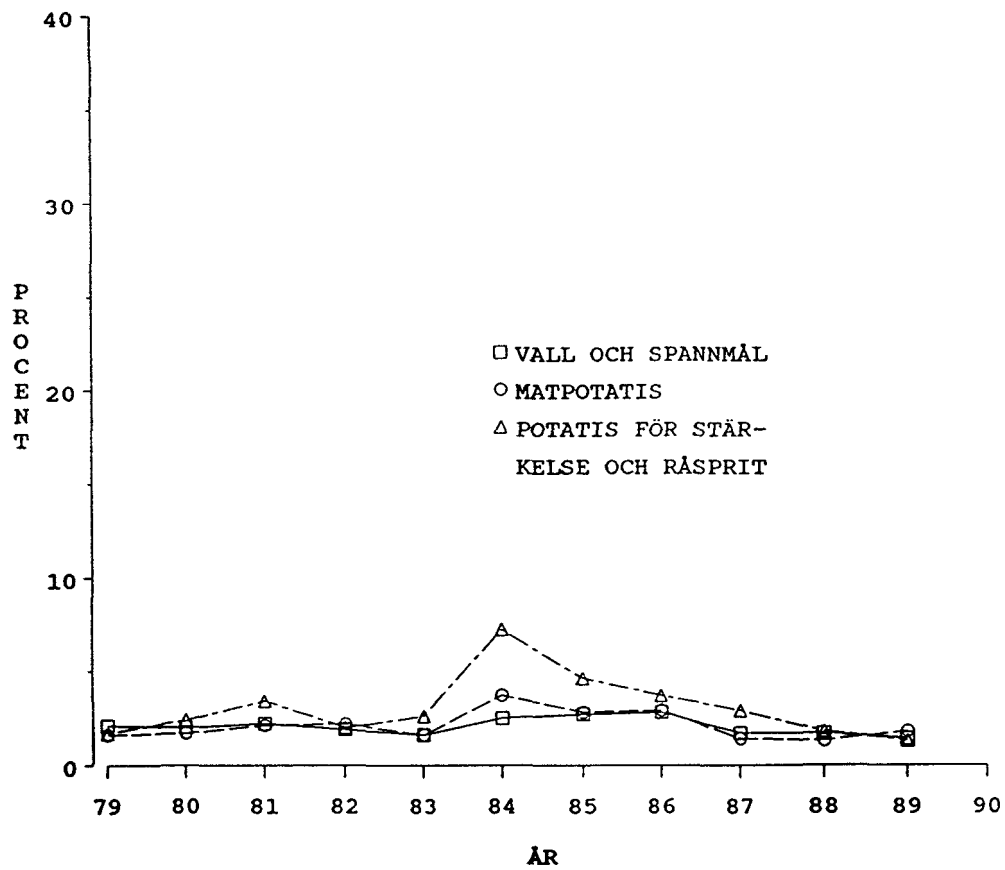
År	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Lägenhetstyp								
Hyreslägenheter	5,6	3,8	2,8	4,7	3,2	3,6	3,7	3,4

Tabell 8 Miljöskyddskostnader i industrin

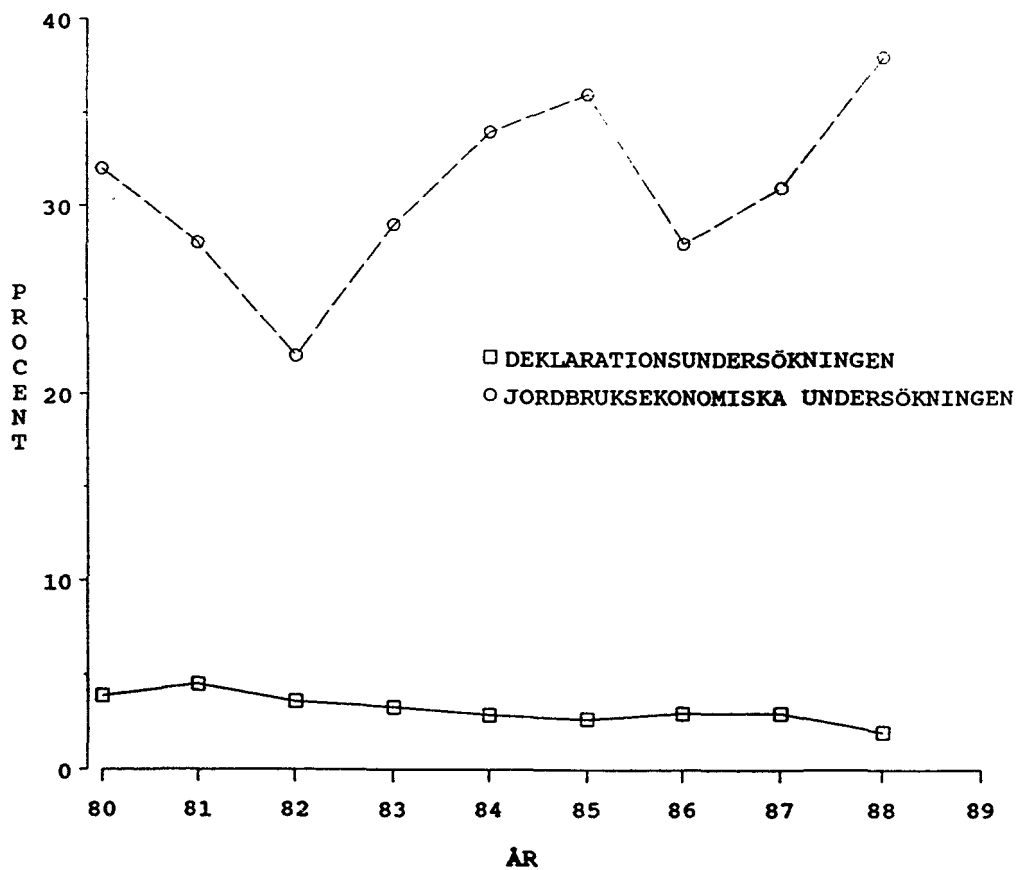
Objektsbortfall i procent

År	1985	1988
	19,0	18,9

FIGUR 1 OBJEKTIV SKÖRDEUPPSKATTNING

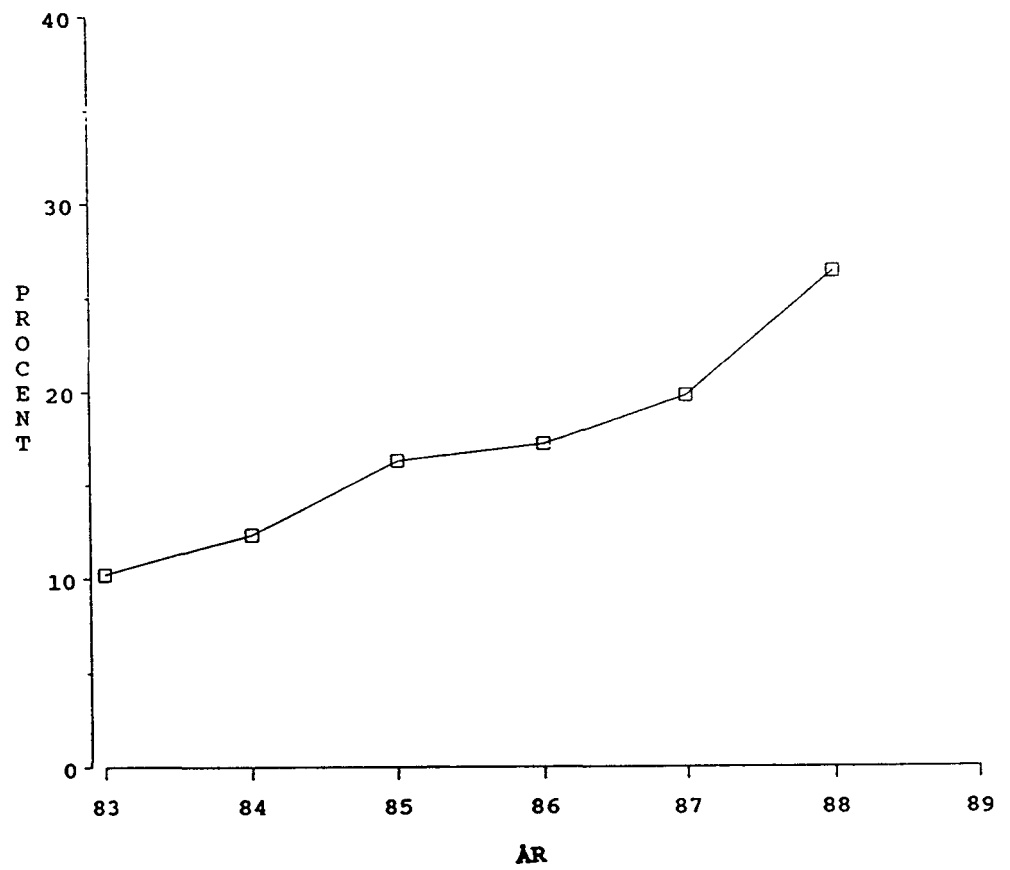

FIGUR 2 EKONOMISKA UNDERSÖKNINGAR

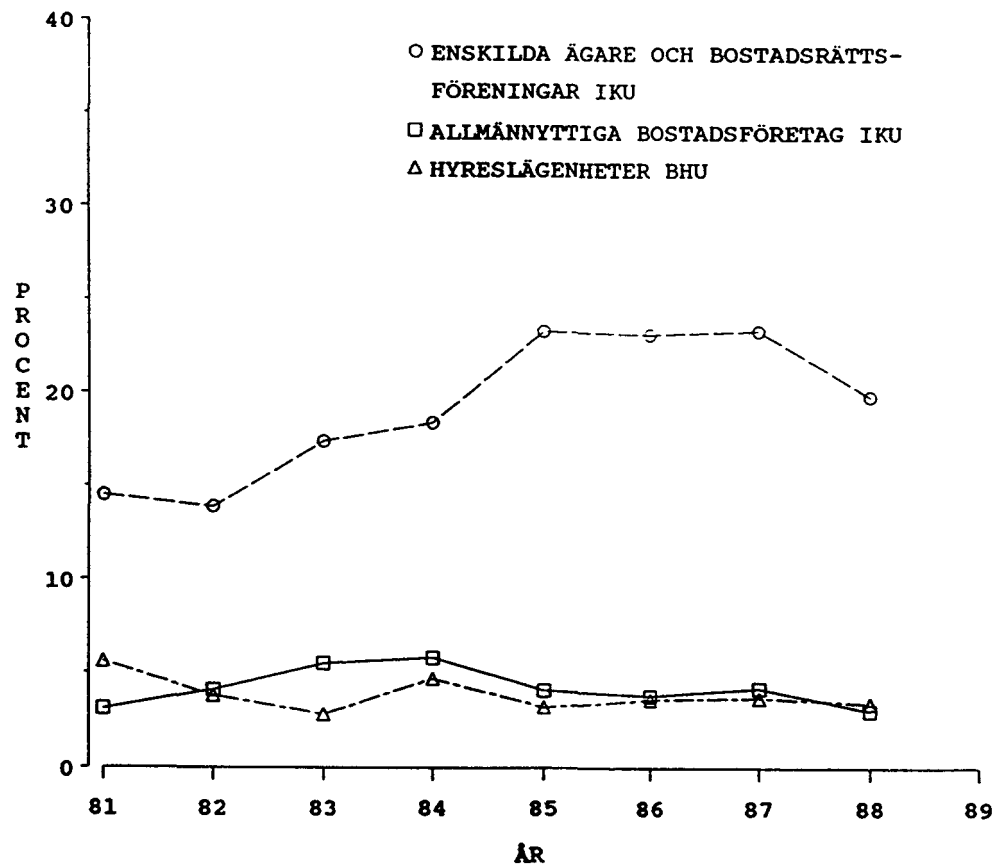
FIGUR 3

SKOGSBRUKETS ARBETSKRAFT

FIGUR 4

BOSTADSUNDERSÖKNINGAR

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
AM-avdelningen
Monica Rennermalm

2 FÖRETAGS- OCH ARBETSSTÄLLEUNDERSÖKNINGARNA VID AM-AVDELNINGEN 1989.

2.1 Inledning

Den företagsbaserade arbetsmarknadsstatistiken består av årsstatistik och korttidsstatistik och omfattar både den privata och offentliga sektorn. Den ger information om sysselsättning, löner, lönesummor m m. Undersökningarna för den offentliga sektorn är totalundersökningar och berörs inte här. Korttidsstatistiken för den privata sektorn bygger på urvalsundersökningar. Den årliga lönestatistiken för den privata sektorn produceras i samarbete med parterna på arbetsmarknaden. Företag anslutna till någon av arbetsgivarorganisationerna totalundersöks. Bland företag som inte är organisationsanslutna gör SCB kompletterande urvalsundersökningar. I bortfallsbarometern redovisas för årsstatistiken endast SCBs kompletterande undersökningar.

CFAR (Centrala företags- och arbetsställeregistret) utgör ram för undersökningarna. Urvalen är slumpmässiga och stratifierade efter företagets/arbetsställets bransch och storlek. Neymanallokering med hjälpvariabeln antal anställda enligt CFAR tillämpas. För korttidsstatistiken har hittills urval dragits en gång årligen. Urvalen har använts utan komplettering för nyetablerade företag under året. En stor andel av urvalsobjekten ett visst år, hamnar även i följande års urval.

Insamlingen av uppgifter sker genom postenkät. Åtgärder för att minska bortfallet är utsändning av påminnelsekort, påminnelseenkäter och telefonkontakter. Inflödet av svar kan följas stratumvis. Påminnelsearbetet är intensivast för de större företagen.

Företagen har uppgiftslämnarplikt, med undantag för ideella organisationer.

Bortfallssiffrorna 1970-1988, som publicerades för några av de största statistikgrenarna i Bortfallsbarometern nr 3 och nr 4, hämtades i huvudsak från redovisningar i Statistiska meddelanden och publikationen Löner.

Den kortperiodiska statistiken är omlagd fr o m 1989. I samband med omläggningen skedde en översyn av bortfallsredovisningen. Både ovägt objektsbortfall och antalsvägt bortfall beräknas och redovisas vid varje undersökningstillfälle.

I årets barometer redovisas inga tidsserier över bortfallet, p g a de stora förändringar som gjorts.

2.2 Sysselsättning och löner för arbetare inom industri

Månatlig undersökning. Undersökningen omfattar arbetare inom SNI 2,3 och 951. Populationen består av företag/funktionella företag med ≥ 5 anställda. Urvalet omfattar ca 2500 företag/funktionella företag med 6000 arbetsställen. Företag med ≥ 500 anställda är totalundersökta. Undersökningsresultaten redovisas efter arbetsställets SNI-kod.

Bortfallet redovisas dels ovägt i procent av antalet urvalsobjekt, dels storleksvägt med antal anställda enligt CFAR. I tabell 1 redovisas ett årsgenomsnitt fördelat efter företagets SNI-kod. En mer detaljerad redovisning ges i Tabell 6-8.

Tabell 1 Industriarbetare

Företagets SNI-kod %	Brutto- population	Brutto- urval	Objekts- bortfall %	Storleksvägt bortfall %
2	150	31	12	3
31	979	191	17	9
32	708	242	21	15
33	1 617	388	18	16
341	181	67	13	4
342	1 524	260	12	9
35	849	242	13	9
36	369	98	11	9
37	191	54	9	6
38	5 464	779	13	7
39	147	51	23	19
Totalt	12 179	2 403	15	8

2.3 Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KSP)

Kvartalsvis undersökning. Publicerad fr o m 1a kvartalet 1989. Undersökningen omfattar anställda inom den privata sektorn, SNI 2-9. Populationen består av ca 177000 arbetsställen. Urvalet omfattar ca 13000 arbetsstälten.

Bortfallet redovisas dels ovägt i procent av antalet urvalsobjekt, dels storleksvägt med antal anställda enligt CFAR. I tabell 2 redovisas ett årsgenomsnitt fördelat efter arbetsställets SNI-kod. En mer detaljerad redovisning ges i tabell 9-11.

Tabell 2 KSP

Arbets- ställets SNI-kod	Brutto- population	Brutto- urval	Objekts- bortfall %	Storleksvägt bortfall %
2	541	176	12	6
3	26 508	2960	12	9
4	678	183	2	2
5	18 377	1013	16	20
6	59 855	4394	11	11
7	12 717	491	12	12
8	28 840	1852	8	8
9	29 590	1902	11	10
Totalt	177 106	12 971	11	11

2.4 Löner för arbetare inom privat sektor.

Årlig undersökning. Undersökningen avser arbetare inom SNI 11101, 2, 3, 4101, 5, 6, 7114 och 951. SCB-populationen består av ca 69 000 företag, vilket utgör ca 70% av antalet företag i dessa branscher i CFAR-ramen. Andelen anställda i SCB-populationen enligt CFAR-ramen är ungefär 25%. Urvalet omfattar ca 10 000 företag. Företag med minst 50 anställda arbetare och tjänstemän totalundersöks. För några branscher totalundersöks företag med minst 10 alternativt 20 anställda. Bland övriga företag görs slumpmässiga urval stratifierade efter företagets bransch och antal anställda. Samtliga arbetställen vid de utvalda företagen ingår i undersökningen. Undersökningensresultaten redovisas efter arbetsställets SNI-kod.

Bortfallet för 1989 redovisas ovägt i procent av antal urvalsobjekt med fördelning efter bransch i tabell 3.

Tabell 3 Privat sektor, arbetare

Företagets SNI-kod	Bruttopopulation SCB (ej organi- sationsanslutna)	Bruttourval SCB	Bortfall SCB i% Ovägt
11101 Lantbruk	2 218	382	31
2+3 Industri	12 963	2 520	14
4101 Elverk	96	44	0
5 Byggnad	9 063	1 745	15
6 Varuhandel, hotell/restaur.	39 446	4 647	18
711 Landtransport	3 258	507	18
951 Rep fordon	1 986	287	19
Totalt	69 030	10 132	17

2.5 Löner för tjänstemän inom privat sektor.

Årlig undersökning. Undersökningen 1989 avser tjänstemän inom SNI 2, 3, 4101, 5, 6, 711, 712, 713, 719, 83, 92, 931, 932, 935, 94 och 951, vilket är en utvidgning av populationen jämfört med 1988. SCB-populationen består av ca 77000 företag, av vilka ca 67000 är samma som i undersökningen avseende arbetarna.

Urvalet omfattar ca 12000 företag, varav ca 10000 är samma som i urvalet för arbetarna. Inom SNI 83, 92, 93, 94 görs urval bland företag med minst 5 anställda.

Bortfallet för 1989 redovisas ovägt i procent av antal urvalsobjekt med fördelning efter bransch i tabell 4.

Tabell 4 Privat sektor, tjänstemän

Företagets SNI-kod	Bruttopopulation SCB (ej organi- sationsanslutna)	Bruttourval SCB	Bortfall SCB i% Ovägt
2+3 Industri	12 963	2 520	11
4101 Elverk	96	44	0
5 Byggnad	9 063	1 745	12
6 Varuhandel, hotell/restaur.	39 446	4 647	15
71 Transport	4 037	801	10
83 Uppdragsverks.	6 878	1 085	12
92 Renhållning	469	102	9
93 Undervisning, FoU, intresseorg	1 319	405	44
94 Kultur. service	804	188	30
951 Rep fordon	1 986	287	14
Totalt	77 061	11 824	14

2.6 Sammanfattning

-Årsstatistiken

Objektsbortfallet för årsstatistiken är något högre än förra året, vilket kan förklaras av bristande resurser för påminnelsearbete. För tjänstemannastatistiken är bortfallet mycket högt för nytillkomna branscher, där företag som saknar uppgiftslämnarplikt ingår.

-Korttidsstatistiken

i) Månadsstatistiken

Bortfallet är lägst i januari och februari p g a intensivare påminnelsearbete. I juli är bortfallet mycket högt. Under mars- april, aug-dec ligger bortfallet på ungefär samma nivå. (13-14% ovägt, ca 7% storleksvägt). Majbortfallet är något högre p g a kortare tid för påminnelsearbete.

Det storleksvägda bortfallet är lägre än det ovägda bortfallet. Inom SNI 2+3 finns en mycket stor andel av de anställda vid de större företagen, men bortfallet bland de större företagen är lägre än bland de mindre.

ii) Kvartalsstatistiken

Bortfallet minskar under året. Detta kan förklaras av att bearbetningsrutinerna succesivt förbättrats under året.

Det storleksvägda bortfallet (totalt) är ungefär lika stort som det ovägda bortfallet (totalt). Populationen består av många små arbetsställen. Antalet anställda är ganska jämnt fördelade över storleksklasserna sett över hela populationen. Det lägre bortfallet bland större företag påverkar därför inte storleken på det storleksvägda bortfallet (totalt) på samma sätt som i månadsstatistiken.

Någon noggrannare analys för olika SNI-koder har inte gjorts ännu. Bortfallet bland företag i SNI 5 är dock högt p g a många har svårt att kunna fylla i de uppgifter som efterfrågas.

Tabell 5 Bortfall 1988-89

År	Industriarbetare		Privat sektor anställda		Privat sektor Arbetare Tjänstemän	
	Månad		Kvartal		År	År
	företag		arbetsställen		företag	företag
	ovägt %	storleks- vägt %	ovägt %	storleks- vägt %	ovägt %	ovägt %
88					15	12
89	15	8	11	11	17	14

2.7 Mer detaljerad redovisning av bortfallet

Tabell 6 Industriarbetare, månad
Ovägt bortfall fördelat efter företagets SNI-kod

Företagets SNI-kod	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec	års- genomsnitt
2	16	13	10	10	13	10	10	10	13	13	10	16	12
31	14	15	15	18	20	16	19	17	17	16	16	17	17
32	15	15	18	18	19	20	50	21	19	19	20	18	21
33	13	15	16	17	18	21	38	15	15	16	16	17	18
341	10	9	12	13	15	15	18	12	13	12	13	13	13
342	11	10	11	13	13	14	16	12	12	12	13	12	12
35	9	7	12	12	14	15	27	14	12	10	14	14	13
36	7	8	5	6	10	13	20	10	11	12	13	12	11
37	6	9	7	6	7	9	24	9	6	6	6	7	9
38	9	9	11	11	13	14	26	11	12	11	13	12	13
39	14	20	22	18	22	24	41	20	26	28	24	26	23
2+3	11	11	13	13	15	16	29	14	14	14	15	14	15

Tabell 7 Industriarbetare, månad
Storleksvägt bortfall fördelat efter företagets SNI-kod

Företagets SNI-kod	jan	febr	mars	april	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec	års- genomsnitt
2	4	4	3	3	3	3	3	2	3	4	2	4	3
31	5	6	8	8	11	10	13	12	12	7	8	10	9
32	8	8	11	11	14	13	49	13	12	12	13	12	15
33	9	11	13	14	17	20	41	13	13	13	13	13	16
341	3	3	4	4	4	5	6	5	4	4	6	4	4
342	7	7	8	10	10	9	12	11	9	10	10	9	9
35	5	5	7	9	12	9	23	8	6	6	8	8	9
36	4	8	5	5	11	8	28	7	8	8	8	8	9
37	1	4	2	5	6	9	17	9	5	5	7	5	6
38	4	6	6	6	9	9	20	6	6	6	7	6	7
39	11	15	16	13	17	17	43	16	19	23	18	19	19
2+3	5	6	7	7	10	10	21	8	7	7	8	7	8

Tabell 8 Industriarbetare, månad
Ovägt bortfall fördelat efter företagets storlek

Månad	Storleksklass						Totalt
	2	3	4	5	6	7	
jan	28	21	15	8	3	1	11
feb	28	23	15	11	3	2	11
mars	32	25	18	12	4	2	13
april	34	24	19	13	4	2	13
maj	34	24	20	16	8	3	15
juni	32	28	22	17	7	3	16
juli	45	41	39	32	23	11	29
aug	31	24	20	13	6	2	14
sept	32	24	21	12	5	2	14
okt	34	23	20	13	5	2	14
nov	32	24	22	15	6	2	15
dec	33	23	21	15	5	2	14
Genomsnitt	33	25	21	15	6	3	15
Urval	219	305	558	380	350	318	2 403
Population	4 154	3 367	2 472	1 000	563	350	12 179

Storleksklass Antal anställda

1	1-4
2	5-9
3	10-19
4	20-49
5	50-99
6	100-199
7	200-499
8	500-

Tabell 9 KSP, kvartal
Ovägt bortfall fördelat efter arbetsställets SNI-kod

Arbetsställets SNI-kod	Kvartal				Års- genomsnitt
	1	2	3	4	
2	17	14	9	10	12
3	14	13	9	9	12
4	3	2	0	3	2
5	19	19	13	11	16
6	13	11	9	9	11
7	16	11	11	11	12
8	10	9	6	6	8
9	13	12	10	9	11
Totalt	13	12	9	9	11

Tabell 10 KSP, kvartal
Storleksvägt bortfall fördelat efter arbetsställets SNI-kod

Arbetsställets SNI-kod	Kvartal				Års- genomsnitt
	1	2	3	4	
2	9	8	5	4	6
3	12	11	6	6	9
4	5	1	0	2	2
5	22	28	15	13	20
6	14	12	9	10	11
7	15	12	10	10	12
8	10	10	7	6	8
9	12	10	8	8	10
Totalt	13	13	8	8	11

Tabell 11 KSP, kvartal
Ovägt bortfall fördelat efter arbetsställets storlek

Kvartal	Storleksklass								Totalt
	1	2	3	4	5	6	7	8	
kvartal 1	14	14	13	14	12	12	13	12	13
kvartal 2	11	13	13	12	11	12	14	14	12
kvartal 3	10	10	10	9	8	7	6	6	9
kvartal 4	10	11	10	9	9	7	5	4	9
Genomsnitt	11	12	12	11	10	9	10	9	11
Urval	3 302	1 599	1 677	2 673	1 382	1 134	845	359	12 971
Population	109 822	31 239	17 969	11 321	3 706	1 818	872	359	177 106

SCB
F/STM
Tomas Garås

3. FÖRETAGS- OCH ARBETSSTÄLLEUNDERSÖKNINGARNA PÅ F-AVDELNINGEN 1970-1990

3.1 INLEDNING

Tidserier för de här redovisade undersökningarna ges i allmänhet från ca. 1980, med några undantag. Urvalsramen för de flesta undersökningarna utgörs numera av Statistikregistret, som bygger på CFAR (Centrala företags- och arbetsställeregistret). Stratifieringen sker här enligt anställda och bransch. De största företagen efter anställda är nästan alltid totalundersökta. Arbetsställeundersökningarna är oftast totalundersökningar med cutoff-gräns. Även stickprovsundersökta korttidsundersökningar (månad, kvartal) har oftast cutoff-gräns.

Småföretagen har oftast stort bortfall och de större företagen minst bortfall procentuellt. Bortsett från de största företagen kan man vid bortfall ej urskilja om företaget är aktuellt eller inte (övertäckning). Bland svarande företag har man dock reda på frekvensen övertäckning. Denna information kan utnyttjas vid bortfallsbehandlingen. Mätmetoden är postenkäter och bortfallsuppföljningen sker genom påminnelseenkäter och för stora företag även genom telefonkontakter. Uppgiftslämnartvång föreligger.

Följande bortfallsmått förekommer:

1. Bortfallsprocent ovägd på objektsnivå: Antal bortfallsobjekt uppräknat relaterat till totalt antal utvalda objekt.
2. Bortfallsprocent vägd på objektsnivå: Antal bortfallsobjekt uppräknat med uppräkningsfaktorer i relation till totalt antal objekt i ramen.
3. Bortfallsprocent ovägd enligt hjälpvariabel: Bortfallsobjektens summerade värden relaterat till motsvarande för alla utvalda objekt.
- 4a. Bortfallsprocent vägd enligt bortfallsbehandling (Andel påförda värden av estimaten):
Bortfallsobjektens påförda värden enligt bortfallsbehandling (gäller även implicit påförda värden vid medelvärdesimputering) uppräknade med uppräkningsfaktorer, i relation till totalskattningen.
- 4b. Bortfallsprocent vägd enligt hjälpvariabel (Andel påförda värden av estimaten):
Bortfallsobjektens värden enligt hjälpvariabeln uppräknade med uppräkningsfaktorer, i relation till samtliga utvalda objekt uppräknade för hjälpvariabeln, som finns för varje objekt i ramen.

Angående GD-beslut om beräkning och redovisning av bortfall (U-meddelande 1989-01-16) samt dito utvidgat enligt Ac-beslut för F-

avdelningen (F-meddelande 1989-05-08) pågår denna implementering fortfarande.

3.2 REDOVISADE STATISTIKGRENAR MED BORTFALLSMÅTT

3.2.1 FINANSSTATISTIKEN F/IND OCH F/SE

Finansstatistiken är en årsundersökning med ett hundratal bokföringsvariabler och urvalsplanen är den sedvanliga, stratifierat (bransch/anställda) slump- mässigt urval av företag. Undersökningen omfattar SNI 1-9 exklusive personliga företag och rampopulationen utgör 150.000 företag varav 13.000 är utvalda.

Urvalsplanen har ändrats flera gånger sedan 1970, främst med fler utvalda företag. Vägt på företagsnivå ökade bortfallet kraftigt på 1970-talet med stor spridning. På 1980-talet har bortfallet legat kvar på hög nivå med en svag ökning under slutet av perioden. Vägt enligt anställda och omsättning har bortfallet varit i stort sett detsamma under 1970-80-talen, dock med en tendens till ökning de allra sista åren. Bortfallet redovisas vägt på företagsnivå samt vägt enligt hjälpvariablerna anställda och omsättning.

3.2.2 INDUSTRISTATISTIKEN F/IND

Industristatistiken är en årsundersökning med ett hundratal undersökningsvariabler. Undersökningen är en totalundersökning av 10.000 arbetsställen med mer än fem anställda och omfattar SNI 2-3. Fram till 1985 hade Industristatistiken mycket litet bortfall med alla bortfalls-mått. Fr.o.m. en större omläggning 1986 har bortfallssiffrorna varit markant högre. Inför 1988 års undersökning infördes en ny firmaskigare varunomenklatur (från 3000 till 5000 varor). Detta medförde rekordhög bortfallstal. Detta är första gången som Industristatistiken redovisas i bortfallsbarometern.

Bortfallsmåttet här utgörs av bortfallsprocent enligt bortfallsbehandling för variabeln saluvärde (Andel påförda värden av estimaten) gällande den preliminära redovisningen.

3.2.3 INVESTERINGSENKÄTERNA F/KONJ

Investeringsenkäterna görs tre gånger om året (februari, maj och oktober) med investeringsprognoser som undersökningsvariabler (utfallet kommer från industristatistiken F/IND). Urvalsplanen är sedvanligt stratifierat slumpmässigt urval av företag med cutoff-gräns på 20 anställda. Undersökningen omfattar industrin (SNI 2-3) och redovisningen sker både på företags- och arbetsställenivå. Rampopulationen exklusive cutoff-delen utgör 4500 företag varav drygt 1900 är utvalda. Urvalsplanen har ändrats några gånger under perioden 1973-89. Senaste ändringen gjordes 1987 med utökad cutoff-del.

Bortfallet ökade kraftigt under 1970-talet med stor spridning för bortfallsmåttet ovägd på företagsnivå. Under 1980-talet har bortfallet legat kvar på hög nivå med bortfallstoppar 1980 och 1985 (sammenhängande med strejker). De senaste årens lägre siffror sammenhänger med den utökade cutoff-delen, dvs. inget reallt minskat bortfall (småföretagen har större bortfallsbenägenhet). Bortfallet vägd enligt investeringar ligger omkring 3-4 % . Bortfallet redovisas här med måttet ovägd på företagsnivå.

3.2.4 FUTS F/KONJ

Enkäten om företagens utländska tillgångar och skulder (FUTS) är en kvartalsundersökning. Urvalsplanen är stratifierat slumpmässigt urval av företag. Stratifieringsvariabeln är summa utländska tillgångar och skulder. Stratumgränserna är approximativt optimala enligt Ekmans regel. Populationen utgörs av 29.000 företag varav 1000 är utvalda. Bortfallssiffrorna är låga under perioden 1983-89. Bortfallsprocenten redovisas ovägd på företagsnivå samt vägd enligt hjälpvariabel (stratifierings-variabeln).

3.2.5 KAPACITETSENKÄTEN F/KONJ

Kapacitetsenkäten är en kvartalsundersökning där undersökningsvariablerna handlar om industrins (SNI 2-3) kapacitets-utnyttjande. Urvalsplanen är stratifierat slumpmässigt urval av företag med en cutoff-gräns vid 10 anställda. Redovisningen sker på arbetsställenivå. Stratifieringsvariablerna utgörs av bransch och förädlingsvärde. Strata-gränserna för förädlingsvärden och given bransch är approximativt optimala enligt iterations-metod. Rampopulationen exklusive cutoff-delen omfattar 7600 företag (9000 arbetsställen) varav 1600 (2300 arbetsställen) är utvalda. Under perioden 1982-89 har en del förändringar skett av urvalsplanen. Urvalen drages i SAMU-systemet fr.o.m. 1985 års undersökning (extra höga bortfall detta år) och 1988 infördes den nya stratifierings-variabeln förädlingsvärde med åtföljande approximativa optimal-stratifiering.

Perioden 1982-89 har undersökningen haft höga bortfallstal. De redovisade bortfallsmåtten utgörs av ovägd på arbetsställe-nivå samt ovägd enligt förädlingsvärde per arbetsställe.

3.2.6 LAGERTYPSTATISTIKEN F/KONJ

Lagertypundersökningen är en kvartalsundersökning gällande industrin (SNI 2-3). Urvalet är stratifierat (bransch/anställda) slumpmässigt urval av företag med en cutoff-gräns vid 5 anställda. Redovisningen sker på arbetsställenivå. Rampopulationen exklusive cutoff-delen utgör 11.000 företag varav 2200 är utvalda. Bortfallet vägt enligt bortfallsbehandling ligger på oförändrad nivå 1981-89, 8-9 %. Vid den preliminära redovisningen ligger bortfallet drygt 30 % högre. Det redovisade bortfallsmåttet utgörs av vägd enligt bortfallsbehandling.

3.2.7 LEVERANS- OCH ORDERSTATISTIKEN F/KONJ

Leverans- och Orderstatistiken är en månadsundersökning gällande industrin (SNI 2-3). Urvalsplanen är densamma som för Lagertypstatistiken ovan och även det rent fysiska urvalet är samma. Även samma bortfallsmått redovisas. För perioden 1980-89 visar bortfallet en ökande trend och kan sägas ha gått ifatt Lagertypstatistiken de sista åren. Leverans- och

Orderstatistiken har två preliminär-redovisningar. Den första ligger drygt 50 % över den slutliga redovisningens bortfall och den andra knappt 10 % över. Det redovisade bortfallsmåttet utgörs av vägd enligt bortfallsbehandling.

3.2.8 OMSÄTTNINGSTATISTIKEN F/SE

Omsättningsstatistiken för service-näringar (SNI 6 samt delar av SNI 8-9) omfattar månads-, kvartals- och årsstatistik (summerad korttidsstatistik). Här redovisas kvartalsstatistikens bortfall för perioden 1982-89. Urvalsplanen är den sedvanliga, stratifierat slumpmässigt urval av företag. Rappopulationen omfattar 167.000 företag (inklusive personliga företag) varav 5000 är utvalda. För perioden 1982-90 visar bortfallet en ökande trend bortsett från rekordhöga tal 1982. Urvalsstorleka har succesivt utökats under perioden. Bortfallsprocent redovisas ovägd på företagsnivå samt vägd enligt hjälpinformationens omsättning, som erhålles från MOMS-registret.

3.3 SLUTSATSER, TABELL OCH DIAGRAM

Se bortfallstabellen samt samt bortfallsdiagrammen, figurer 1-5, på de följande sidorna.

I skenet av att bortfallssiffror för 1980-talet börjar bli komplett måste slutsatserna revideras jämfört med de senaste årens skrivning att bortfallstrenden ej är ökande under 1980-talet.

SLUTSATS OM BORTFALLSTRENDEN:

Man kan grovt säga att för F-avdelningen visar bortfallssiffrorna en ökande trend för perioden 1970-79 och att trenden för perioden 1980-89 är svagt ökande.

Detta är egentligen mycket oroväckande, dels för att ökande bortfall kan snedvrider resultaten mer och dels att det blir mer och mer resurskrävande att driva in svaren. Tillspetsat kan detta uttryckas som att statistiken både blir sämre kvalitetsmässigt och mer resurskrävande. I grund och botten verkar det som att den ökande bortfallstrenden beror på ökat uppgiftslämnarmotstånd perioden 1970-89. Under perioden har blankettutskick till företagen ökat starkt även bortsett från SCB. Uppgiftslämnar-belastningen per företag har följaktligen ökat mycket och det är nog snarare uppgiftslämnar-trötthet än principiellt motstånd att lämna uppgifter som är orsaken till att bortfallet ökar. Det är en allmän uppfattning på statistikgrenarna att det gått markant trögare att driva in svaren de sista åren.

Samtidigt kan med olika resursinsatser samma bortfallstal erhållas. Fram till mitten av 1970-talet expanderade både personalresurser och undersökningar. Senare har undersökningarna fortsatt att expandera samtidigt som personalresurser börjat minska och samtidigt som modern datateknologi kunnat rationalisera verksamheten, speciellt de sista åren. Även uppsnabbning av statistik-publicering är med i den ökande bortfallsbilden.

Det framstår i detta sammanhang som mycket viktigt att försöka optimera resursallokeringen vid undersökningarna. Ett medel som

ytterligare kan rationalisera verksamheten, och som icke på långa vägar är till fullo utnyttjad, är statistisk metodik. Tex. urvalsplaner som tar hänsyn till olika bortfalls-benägenheter bland stora och små företag och estimat som görs effektivare med hjälp av tidigare ej utnyttjad hjälp-information. Antagligen går det ej att öka svarsbenägenheten hos företagen med mindre än att den totala uppgiftslämnarbördan minskas.

Bortfallsvariationen inom undersökningar är ibland stor och svårförklarad, och ännu mer mellan undersökningar. Närmare studier för senare år kan dock ibland ge förklaringar, tex. större förändringar i urvalsplaner. Olika bortfallsmått beräknas för olika undersökningar, vilket försvårar numeriska jämförelser mellan undersökningar. Enligt inledningen, 3.1, förbättras jämförbarheten löpande. I diagrammen har här undersökningar med liknande bortfallsmått sammanförts.

Normalt i F-statistiken leder bortfallsmåtten, vägd på objektsnivå, ovägd på objektsnivå och andel påförda värden i estimaten, till sjunkande procenttal och minst enligt sistnämnda varianten.

4. INDIVID OCH HUSHÅLLSUNDERSÖKNINGARNA

4.1 Inledning

I det här avsnittet redovisas bortfall för SCB's individ- och hushållsundersökningar. Dessutom redovisas bortfallet också för de undersökningar inom I-avdelningen som inte är individ eller hushållsundersökningar. Redovisningen avser alltså i princip alla produkter vid I-avdelningen samt AKU som ju är en individundersökning som ligger utanför I-avdelningen.

Redovisningen är uppställd på följande vis:

- 4.2 Årliga individ- och hushållsundersökningar på urvalsbas.
- 4.3 Intermittenta individ- och hushållsundersökningar på urvalsbas

Redovisningen avser endast objektsbortfall. Där så är möjligt redovisas det antalsvägda bortfallet. (Vid en jämförelse mellan vägt och ovägt bortfall visar det sig att skillnaderna är marginella för de flesta undersökningarna. Ett undantag är HINK.) Som regel har bruttourvalet och bruttopopulationen använts som bas vid beräkningarna. I vissa fall har netto-urval och nettopopulation använts. Kontroller visar att det är mycket små skillnader i resultat mellan de två beräknings-sätten.

4.2. ÅRLIGA INDIVID- OCH HUSHÅLLSUNDERSÖKNINGAR PÅ URVALSBAS

Vid I-avdelningen finns fem årliga individ- och hushållsundersökningar på urvalsbas; Hushållens Inköpsplaner (HIP), Hushållens Inkomster (HINK), Undersökningen av Levnadsförhållanden (ULF), Partisymptatiundersökningen (PSU) och Omnibusundersökningarna. I redovisningen ingår också Am-avdelningens Arbetskraftsundersökning. Bortfallsutvecklingen under perioden 1980 - 89 redovisas nedan.

4.2.1 Kort sammanfattning av bortfallsutvecklingen.

I diagram 1 visas det genomsnittliga bortfallet (enkelt medelvärde) för varje år under perioden 1980-89. Medelvärdet avser fem av de sex undersökningarna, Omnibusundersökningarna ingår ej.

Den långsiktiga utvecklingen med stadigt ökande bortfall verkar bestå. 1989 har dock bortfallet minskat en aning jämfört med 1988.

Medelbortfallet är drygt 35% större 1989 jämfört med 1980. Till stor del beror detta på en stadig och kraftig ökning i andelen "ej anträffade". Denna andel har mer än fördubblats under perioden.

Andelen vägrare har bara ökat svagt under perioden med två markanta toppar 1983 och 1986. Under 1989 har andelen vägrare minskat något jämfört med 1988.

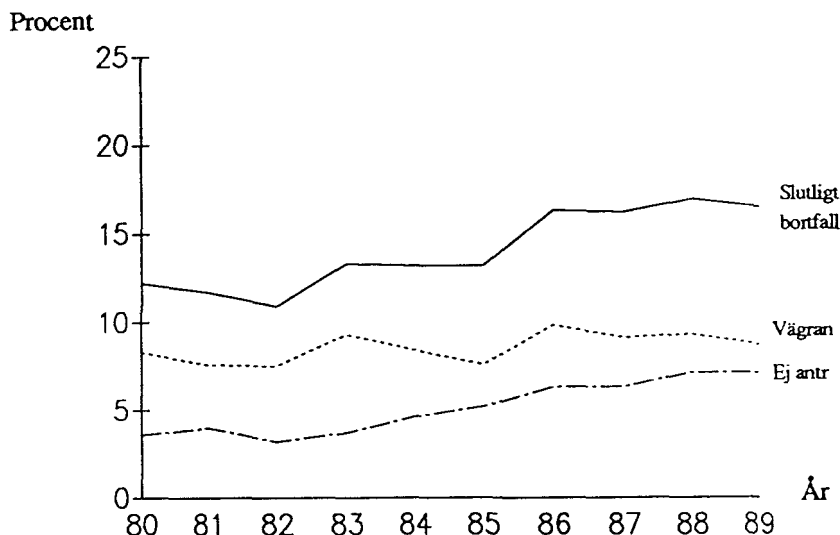

Diagram 1: Bortfallet i fem löpande individ och hushållsundersökningar. Enkelt medelvärde av bortfallsandelarna.

4.2.2 Kort beskrivning av undersökningarna.

Nedan ges en kortfattad beskrivning av de olika undersökningarna med tonvikt på faktorer som kan ha haft betydelse för bortfallsutvecklingen 1980-89.

Hushållens inköpsplaner - HIP

HIP genomförs fyra gånger per år via korta telefonintervjuer. Urvalet bestod i början av perioden av 6600 hushåll i fem paneler. Urvalet har reducerats vid två tillfällen, juli 1984 och juli 1985. Urvalet består nu av 1500 hushåll i januari och juli-undersökningarna och 4200 hushåll i april och oktober-undersökningarna. I juli 1985 reducerades antalet paneler till tre. I juli och oktober 1985 innehöll hela urvalet nya paneler. Fr o m april 1986 görs alla intervjuer per telefon, tidigare tilläts i vissa fall besöksintervjuer. Bortfallet redovisas ovägt. Skillnaden mellan vägt och ovägt bortfall är marginell.

I HIP redovisar man även bortfallsandelar länsvis. Dessa siffror redovisas dock inte i denna rapport.

Hushållens inkomster - HINK

Urvalet omfattar c:a 10 000 hushåll i två likstora paneler. Fr o m 1984 görs alla intervjuer per telefon, tidigare användes postenkät med telefonuppföljning. Stratifiering och allokering har varierat över åren. En ny urvalsdesign introducerades för den nya panelen i HINK86. I HINK87 har

bägge panelerna den nya designen. Bortfallet redovisas ovägt i tidsserierna och vägt i redovisningen av bortfallet i redovisningsgrupper.

Arbetskraftsundersökningen - AKU

I arbetskraftsundersökningarna var urvalssannolikheterna större i glest befolkade län under åren 1976-1985. Fr o m 1986 minskades urvalsstorleken (från ca 22 000 till 16 000 personer). Det regionala överurvalet togs bort liksom den äldsta åldersklassen (65-74 år).

Urvalet omfattar fr o m 1989 c:a 18 000 personer. Bortfallet redovisas dels ovägt (årsmedeltal) och dels antalsvägt för oktober 1989. De ovägda och vägda talen visar en nära nog total överensstämmelse.

Bortfallet är relaterat till nettourvalet och netto-populationen. Inverkan av den nya designen har inte utretts närmare. Den innebär såväl en reduktion av svarsbenägna grupper (i glest befolkade län) som en reduktion av bortfallsbenägna grupper (de äldre).

I AKU görs fr o m september -89 en speciell nulägesanalys av bortfallsutvecklingen efter varje månadsundersökning. De månadsvisa analyserna, som baseras på tidsserier fr o m 1980, skattar den aktuella trendcykelnivån för olika typer av bortfall. Syftet med analysen är framför allt att försöka finna lämpliga åtgärder för att minska bortfallet i undersökningen.

För den som är intresserad att ta del av en rapport av ovanstående analys, finns denna att tillgå av Jan Hörngren AM/AKU-S.

Undersökningen av levnadsförhållanden - ULF

Urvalet omfattar c:a 8000 personer. Fr o m 1986 tillämpas en panelansats på en del av urvalet. Inga större skillnader i bortfall finns dock mellan panelen och det övriga urvalet.

Under åren 1980 och 1981 var åldersgruppen 75-84 år över-representerad. För att få jämförbarhet i tidsserierna har åldersgruppen 75-84 år uteslutits för perioden 1980-85. Detta har dock inte varit möjligt att göra för perioden 1986-88. Bortfallsandelen i ULF 86-89 är därför ej fullt jämförbar med bortfallsandelen i ULF 80-85. Bortfallet redovisas ovägt i tidsserierna.

Partisymptatiundersökningen - PSU

Undersökningen görs på ett obundet slumpmässigt urval av c:a 9000 personer. PSU har haft samma utformning under hela perioden 1980-89.

Omnibusundersökningarna

I omnibusundersökningarna delar flera kunder på frågeutrymmet vars längd och innehåll varierar från undersökning till undersökning. Datainsamlingen sker genom postenkät med telefonuppföljning på urvalsbasis. Undersökningen genomförs i regel varje kvartal. Fr o m tredje kvartalet 1983 har urvalsstorleken ökats till 1200 personer 16-74 år från tidigare 800 i samma åldersgrupp. Bortfallet redovisas antalsvägt och med årsmedeltal.

4.2.3 Produktvis beskrivning av bortfallsutvecklingen

Diagram 2 till 4 visar bortfallsutvecklingen för varje enskild undersökning. Omnibussundersökningarna redovisas separat i diagram 5. De basdata som diagrammen baseras på finns i bilaga.

Diagram 2 visar det totala objektsbortfallet. En svag nedgång i bortfallsutvecklingen i början av åttiotalet bryts under 1983. Från 1983 är den allmänna tendensen en svag ökning, dock med ett markerat hopp för alla undersökningar under 1986. HINK avviker från det allmänna mönstret med kraftiga förändringar mellan åren 1982 och 1985. Under 1988 har HINK en kraftig ökning i bortfallet. Denna ökning beror till stor del på att intervjuarenheten hade kraftig beläggning vid intervjutillfället. Under 1989 har bortfallet i HINK minskat kraftigt jämfört med 1988.

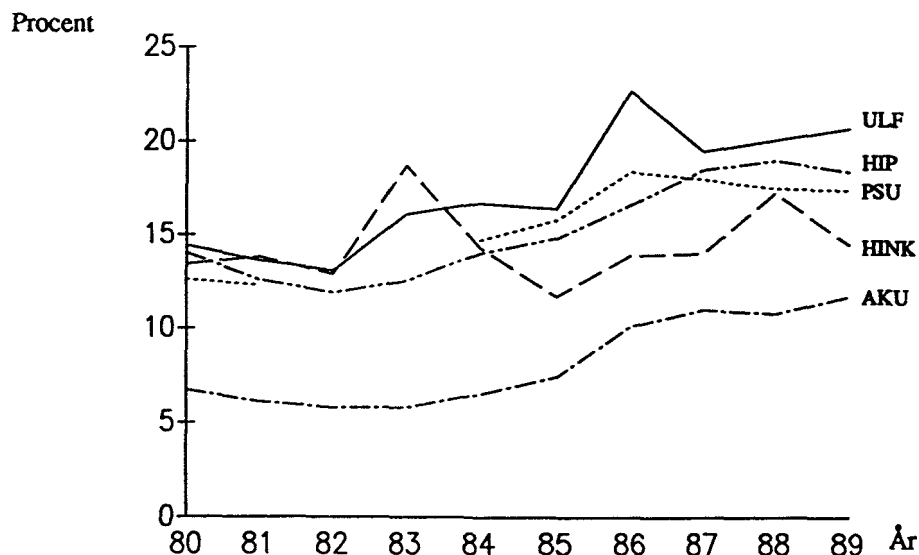

Diagram 2: Bortfallsutvecklingen för fem löpande individ och hushållsundersökningar.

En närmare analys av bortfallsutvecklingen kräver att bortfallet delas upp efter bortfallsorsak. Nedan redovisas utvecklingen av andelen vägrare och "ej anträffade".

Vägrare

Andelen vägrare visas i diagram 3. Mönstret är tämligen likartat för alla undersökningar med undantag av HINK. HINK bytte intervjumetod 1984. Detta har säkert påverkat vägrarandelen. För HINK redovisas ovägt bortfall. En del av variationerna mellan åren kan därför härröra från ändringar i stratifiering och urval.

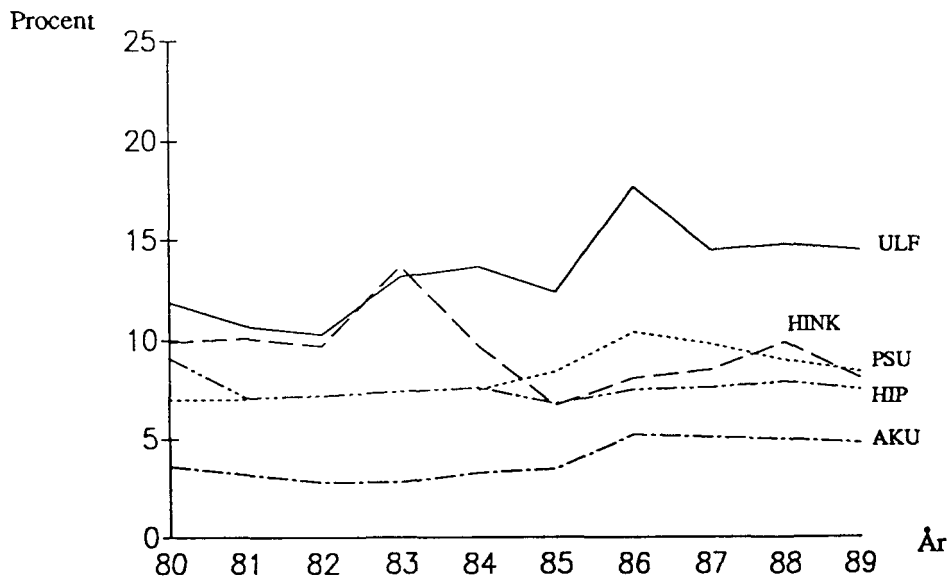

Diagram 3: Utvecklingen av andelen vägrare i fem löpande individ och hushållsundersökningar.

"Metropolit-effekten" är tydlig under 1986. Vägrarandelen sjönk eller var oförändrad under 1987 för alla undersökningar utom HINK som ökade relativt kraftigt. Under 1989 minskar andelen vägrare i samtliga av undersökningarna. Minskningen är mest markant för HINK.

Ej anträffade

Andelen ej anträffade visas i diagram 4. HIP uppvisar här ett avvikande beteende med en förhållandevis kraftig ökning. Övergången till enbart telefonintervjuer i april 1986 har haft betydelse men det kan inte vara hela förklaringen. Anledningen till att HIP ligger så mycket över de andra telefonundersökningarna behöver utredas närmare. HIP är den enda undersökning där andelen ej anträffade är större än andelen vägrare.

Under 1989 ökade andelen ej anträffade för AKU, PSU och ULF, medan motsvarande andel minskar för HINK och HIP.

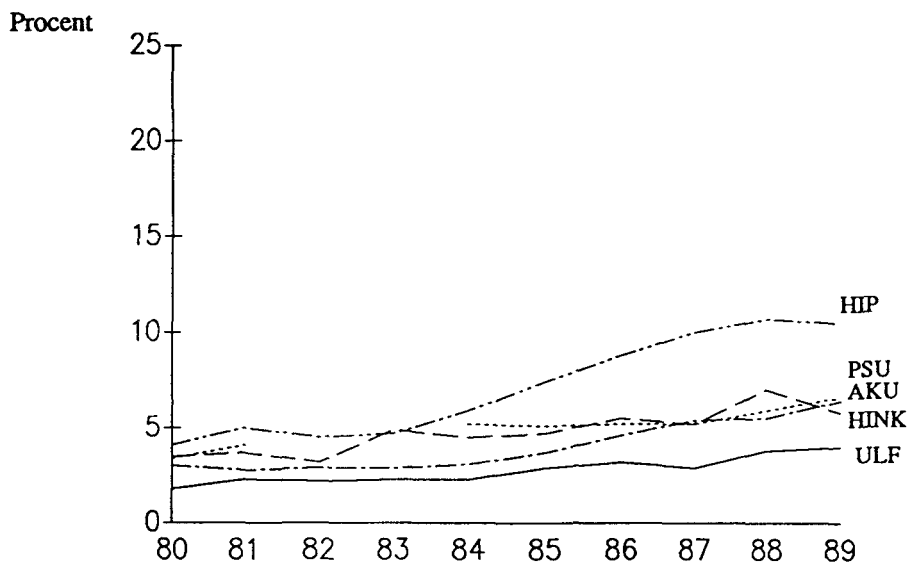

Diagram 4: Utvecklingen av andelen ej anträffade i fem löpande individ och hushållsundersökningar.

Omnibusundersökningarna

Diagram 5 visar bortfall i postenkät och slutligt vägt bortfall (årsmedeltal) för Omnibusundersökningarna. De enskilda undersökningarnas innehåll och omfång påverkar svarsbenägenheten. Detta ligger bakom en del av variationen mellan åren. En tydlig ökning av det slutliga bortfallet kan urskiljas över perioden.

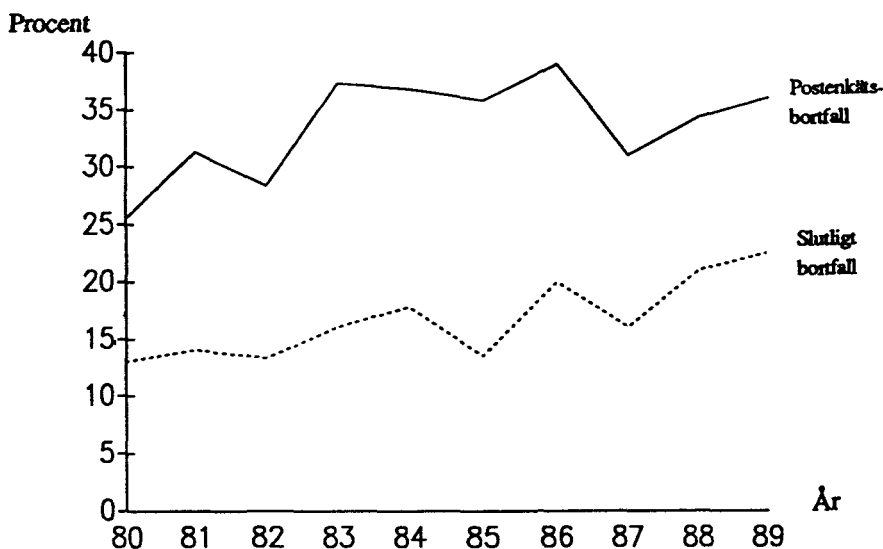

Diagram 5: Utvecklingen av bortfallet i omnibusundersökningarna. Observera att skalan ej är densamma som i övriga diagram.

4.2.4 Bortfallet i viktiga redovisningsgrupper

För några av undersökningarna har bortfallet beräknats för viktiga redovisningsgrupper. Tabell 1-3 visar bortfallet på kön, ålder och region för HINK, AKU och ULF. Beräkningarna gäller 1988 för HINK och 1989 för de övriga. Bortfallet är vägt för HINK och ULF.

Tabell 1: Bortfallet efter kön (procent).

Undersökning	Män	Kvinnor	Totalt
HINK	17	19	18
AKU	13	10	12
ULF	21	20	21

De tre undersökningarna visar ett likartat mönster när det gäller bortfallet i åldersgrupper;

Tabell 2: Bortfallet i åldersgrupper (procent)

Undersökning	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-
HINK	17	----- 23	----	----- 20	-----	8
AKU	10	13	-----	11	-----	-----
ULF	16	21	21	20	24	22

Bortfallsandelen är störst i de stora tätorterna. Alla tre undersökningarna visar ett tydligt samband mellan bortfallsandel och tätortsgrad;

Tabell 3: Bortfallet i H-regioner procent).

Under sökning	Sthlm	Göte- borg	Malmö	Större städer	Södra mellan-	Norra tät- bygden	Norra gles- bygden
HINK	28	21	24	15	14	9	14
AKU	23	16	17	-----	-----	10	-----
ULF	30	-----	25	-----	19	16	12

4.3. INTERMITTENTA INDIVID- OCH HUSHÅLLSUNDER- SÖKNINGAR PÅ URVALSBAS

4.3.1 Hushållens utgifter - HUT

Hushållens utgifter är en intermittent undersökning som har genomförts ungefär vart tionde år fram till 1978. Från och med 1985 års undersökning är det tänkt att HUT ska genomföras vart tredje år med mindre urval och minskad detaljeringsgrad (gäller främst livsmedelsutgifterna). Förhoppningsvis kommer separata livsmedelsundersökningar, där livsmedelsutgifterna bokförs på en mer detaljerad nivå, att genomföras ungefär vart tionde år. Den första livsmedelsundersökningen genomfördes förra året - HULK-89.

Datainsamlingen i HUT 85 skedde i tre faser genom en inledningsintervju, fyra veckors bokföring och en årsintervju eller en årsenkät. I årsintervjun/årsenkäten ökade bortfallet med ca 10 procentenheter. I HUT 88 och HULK 89 samlades materialet in vid två tillfällen, en inledningsintervju (där även årsdata samlades in) samt fyra veckors bokföring. För övrigt är det ingen förändring i designen mellan undersökningarna. De bortfallssiffror som redovisas nedan är baserade på antalet hushåll som deltog i bokföringen.

Urvalet omfattar ca 6 000 hushåll (ca 3 000 hushåll i HULK 89) och dras systematiskt bland personer i åldersgruppen 0-74 år från RTB-S. Ett hushåll ingår i undersökningen om någon av dess medlemmar ingår i urvalet. Detta medför att urvals-sannolikhet endast är känd för de svarande hushållen. Urvalet är självvägt på individnivå, men ovägt på hushållsnivå. Genom intervjuarnas kontakter med hushållen kan övertäckningen identifieras i urvalet (mindre än 2% i båda undersökningarna).

Bortfallet redovisas vägt på individnivå för nettourvalet.

Redan under våren 1988 var bortfallet 16% högre i HUT 88 än i HUT 85 under samma period. Under sommaren tillsattes en arbetsgrupp av GD, för att komma till rätta med det höga bortfallet. Någon enskild orsak till den kraftiga ökningen av andelen vägrare har inte kunnat upptäckas. HULK 89 visar ett något högre bortfall än HUT 85, men ett betydligt lägre bortfall än HUT 88.

Tabell 4: Nettourvalets fördelning av svarande och orsak till bortfall (angivet i procent).

År	Netto- urval	Svarande	Vägrare	Ej ant. anträffade	Övrigt bortfall	Totalt bortf
1985	6004	72.7	23.4	2.3	1.6	27.3
1988	5999	62.8	32.0	2.6	2.6	37.2
1989	2970	70.3	26.0	1.8	2.0	29.8

4.3.2 Elevundersökningarna

Under 1988 har I/UKs elevsektion utfört en urvalsundersökning,

- Uppföljningsundersökning av komvuxelever, den s k "komvux-uppföljning 1989".

Undersökningen har utförts med tvåfas-urval, där fas 1 består av en postenkät medan fas 2 innebär telefonuppföljning av bortfallet från första fasen. undersökningen har stratifierats före första fasens urval för att säkerställa tillräckligt antal svar i intressanta redovisningsgrupper.

Tabell 5: Bortfall (i procent) i undersökningen "komvuxuppföljningen 1989".

Population	urval	Bortfall i enkät- fasen	pop till tfn-fasen	urv till tfn-fasen	bortf tfn- fasen	uppskattad storlek av objektbortf
64273	13967	41.7	5624	2252	51.0	18.8

BILAGA

DETALJERAD INFORMATION OM BORTFALLET I INDIVID OCH HUSHÅLLS- UNDERSÖKNINGARNA

Tabell 1 HIP - Bortfallets fördelning med avseende på orsak (angivet i procent)

Kvartal	Vägrare	Ej anträffad	Övrigt	Total
80-1	9.5	3.3	0.7	13.5
80-2	9.5	3.4	0.7	13.6
80-3	9.1	6.1	0.7	15.9
80-4	8.4	3.7	0.7	12.9
81-1	7.6	3.8	0.6	12.0
81-2	7.4	4.6	0.7	12.7
81-3	7.0	6.9	0.4	14.3
81-4	6.5	4.5	0.5	11.5
82-1	6.9	3.5	0.4	10.7
82-2	6.9	4.4	0.5	11.8
82-3	7.5	6.2	0.3	14.1
82-4	7.6	3.8	0.3	11.8
83-1	7.3	3.7	0.5	11.5
83-2	7.3	4.2	0.3	11.9
83-3	7.4	6.5	0.4	14.3
83-4	7.6	4.3	0.4	12.4
84-1	8.2	3.9	0.3	12.4
84-2	7.8	4.5	0.4	12.6
84-3	8.5	8.7	0.3	17.5
84-4	6.1	6.5	0.4	13.3
85-1	7.9	6.4	0.5	14.8
85-2	6.5	7.4	0.4	14.2
85-3	6.5	9.4	0.8	16.6
85-4	6.4	6.5	0.6	13.4
86-1	6.2	6.1	0.2	12.5
86-2	8.0	7.7	0.5	16.2
86-3	7.5	12.6	0.5	20.6
86-4	8.2	8.7	0.2	17.2
87-1	7.5	8.1	0.5	16.2
87-2	8.2	8.2	0.4	16.9
87-3	7.4	13.4	0.4	21.2
87-4	7.2	10.3	0.4	17.9
88-1	8.9	9.6	0.3	18.8
88-2	7.2	9.4	0.4	17.0
88-3	8.0	14.4	0.4	22.9
88-4	7.5	9.3	0.4	17.3
89-1	7.1	10.6	0.6	18.4
89-2	6.8	9.3	0.4	16.5
89-3	7.9	11.8	0.3	20.1
89-4	8.1	10.2	0.4	18.7
90-1	7.9	9.5	0.6	18.0
90-2	8.6	9.4	0.5	18.5

Tabell 2 HINK - urvalens fördelning av svarande och orsak till bortfall (angivet i procent)

År	Nettourval	Antal svarande	Vägrare	Ej antr	Övrigt bortfall	Total
80	9571	86.6	9.9	3.5	0.0	13.4
81	9468	86.2	10.1	3.7	0.1	13.8
82	9981	87.1	9.7	3.2	0.1	12.9
83	9369	81.3	13.7	4.9	0.1	18.7
84	9144	85.7	9.7	4.5	0.1	14.3
85	8966	88.3	6.7	4.7	0.3	11.7
86	9280	86.1	8.1	5.5	0.3	13.9
87	9287	86.0	8.5	5.2	0.3	14.0
88	9593	82.7	9.9	7.0	0.4	17.3
89	10673	85.5	8.1	5.8	0.4	14.5

Tabell 3a AKU - bortfallets fördelning med avseende på orsak och kön (angivet i procent)

År	Nettourval	Indirekt intervju	Vägrare	Ej antr	Total	Män	Kvinnor
80	241 359	11.0	3.6	3.0	6.7	7.3	6.0
81	264 057	12.0	3.2	2.8	6.1	6.8	5.3
82	264 375	12.0	2.8	2.9	5.8	6.6	5.0
83	263 897	12.0	2.8	2.9	5.8	6.5	5.2
84	263 804	10.0	3.3	3.1	6.5	7.2	5.9
85	264 576	10.0	3.5	3.7	7.4	8.1	6.7
86	185 983	8.0	5.2	4.6	10.1	11.2	9.0
87	192 562	3.0	5.1	5.4	11.0	12.1	9.9
88	217 206	3.5	5.0	5.5	10.8	11.8	9.8
89	216 391	3.2	4.8	6.4	11.7	12.8	10.5

Tabell 3b AKU - bortfallets fördelning med avseende på ålder (angivet i procent)

År	Ålder				Total
	16-24	25-34	35-64	65-74	
80	5.2	6.9	7.1	6.5	6.7
81	4.5	6.5	6.5	5.8	6.1
82	4.2	6.5	6.1	5.5	5.8
83	4.3	6.6	6.0	6.4	5.8
84	4.9	7.0	6.9	7.0	6.5
85	5.5	7.9	7.8	8.1	7.4
86	8.1	11.1	10.5	- (1)	10.1
87	9.4	12.4	11.0	-	11.0
88	9.3	12.0	10.9	-	10.8
89	10.5	13.0	11.5	-	11.7

(1) Fr o m 1986 består urvalet i AKU av individer i åldern 16-64 år.

Tabell 3c AKU - bortfallets fördelning i olika geografiska områden (angivet i procent)

År	Stockholm			Göteborg			Malmö			Övriga landet		
	Vägr	Ej antr	Tot	Vägr	Ej antr	Tot	Vägr	Ej antr	Tot	Vägr	Ej antr	Tot
80	5.5	7.7	13.5	5.1	7.1	12.3	4.0	7.1	11.2	3.3	2.3	5.7
81	5.1	7.5	12.9	4.0	6.4	10.6	4.0	6.3	10.4	3.0	2.1	5.2
82	4.6	7.6	12.5	3.5	7.1	10.8	3.4	7.3	10.8	2.6	2.3	5.0
83	4.3	7.7	12.1	3.8	6.9	10.5	3.3	7.1	10.5	2.6	2.3	5.0
84	4.7	7.9	12.9	5.0	5.9	11.2	4.8	7.2	12.3	3.0	2.5	5.6
85	5.8	8.9	15.1	5.4	7.4	13.0	5.5	7.6	13.4	3.4	2.8	6.3
86	8.4	10.1	19.0	6.1	7.1	13.6	6.6	9.5	16.3	4.7	3.7	8.7
87	8.3	12.1	21.3	5.6	8.8	15.1	7.3	9.2	16.9	4.6	4.4	9.5
88	8.1	14.9	22.7	5.8	9.9	16.2	6.6	10.2	17.1	4.5	5.3	10.2

Tabell 4a ULF - bortfallets fördelning efter orsak och kön (angivet i procent)

År	Vägran	Ej antr	Sjuk-dom	Inst-vård	Total	Män	Kvinnor
80	11.9	1.8	0.3	0.3	14.4	14.7	14.0
81	10.7	2.3	0.4	0.2	13.6	13.6	13.7
82	10.3	2.2	0.3	0.3	13.1	13.0	13.0
83	13.2	2.3	0.4	0.2	16.1	16.0	15.9
84	13.7	2.3	0.5	0.3	16.7	16.2	17.3
85	12.4	2.9	1.1	0.0	16.4	16.8	16.1
86	17.7	3.2	—1.8—		22.7	22.7	22.6
87	14.5	2.9	—2.1—		19.5	18.8	20.1
88	14.8	3.8	—1.5—		20.1	20.5	19.7
89	14.5	4.0	—2.2—		20.7	21.4	20.0

Bortfallets fördelning efter orsak och kön är jämförbara för åren 1980 till 1985 där resultaten gäller åldersgruppen 16-74 år. För ULF-86 och ULF-87 gäller resultaten hela åldersgruppen 16-84 år.

Tabell 4b ULF - bortfallets fördelning efter åldersgrupper (angivet i procent)

År	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	Total
80	9.3	12.7	14.9	17.0	18.5	14.4	10.4	14.4
81	9.0	13.3	12.3	16.4	17.5	14.1	12.7	13.6
82	9.3	10.9	12.6	15.3	16.3	14.4	16.7	13.1
83	10.7	14.4	15.0	16.8	21.7	19.2	17.1	16.1
84	12.1	14.8	16.9	18.0	20.1	20.2	18.3	16.7
85	12.7	15.5	15.7	18.5	19.1	18.2	21.0	16.4
86	16.5	21.3	22.3	23.2	27.4	25.7	25.6	22.7
87	13.0	18.4	19.6	20.4	21.4	19.8	26.1	19.5
88	14.3	20.0	20.8	19.7	23.5	22.7	21.6	20.1
89	15.7	20.8	20.8	19.7	23.5	22.4	21.6	20.7

Tabell 5 Svarande och bortfall i omnibusundersökningarna

År	Svarsprocent		Telefon (1) Procent av suburvalet	Totalt (vägt)	Bortfallsprocent (vägd)
	Postenkät Före på- minnelse	Efter på- minnelse			
80/3	32	76	38	85	15
80/4	24	73	38	89	11
81/1	22	75	64	91	9
81/2	13	62	55	83	17
81/4	17	69	48	84	16
82/1	10	70	58	87	13
82/2	24	71	55	87	13
82/3	22	74	48	86	14
83/1	29	70	58	87	13
83/2	29	61	51	81	19
83/3	33	57	62	84	16
84/1	21	59	51	80	20
84/2	26	59	50	80	20
84/3	21	61	51	81	19
84/4	42	70	52	86	14
84/5	40	67	53	84	16
85/2	27	64	63	87	13
85/3	14	55	68	86	14
85/4	41	71	56	87	13
85/5	24	67	56	86	14
86/1	32	60	52	81	19
86/2	29	59	56	82	18
86/4	26	60	42	77	23
86/5	31	65	43	80	20
87/3	35	69	48	84	16
88/3	-	59	51	80	20
88/4	-	61	43	78	22
88/5	-	67	35	76	24
89/2	-	64	42	79	21
90/1	-	64	35	76	24
90/2	-	63	32	75	25

Antalet undersökningar per år beror på efterfrågan.

(1) Inkluderat de som redan svarat när intervjuaren tar kontakt och de som föredrar att svara skriftligt.

Tabell 6 PSU - bortfallets fördelning efter orsak (angivet i procent)

År/månad	Vägrare	Ej antr	Sjuka	Total
80/5	7.0	3.5	2.6	13.1
80/11	7.0	3.2	1.9	12.1
81/5	7.0	4.1	2.1	12.3

Undersökningen genomfördes ej under perioden 81/11-83/11

84/5	7.2	6.0	1.8	15.0
84/11	7.8	4.4	2.2	14.4
85/5	8.3	5.5	2.1	15.9
85/11	8.5	4.9	2.4	15.8
86/5	10.1	5.9	2.3	18.3
86/11	10.7	4.6	3.2	18.5
87/5	10.0	5.2	2.9	18.1
87/11	9.7	5.2	2.9	17.8
88/2	9.1	4.9	2.8	16.8
88/5	8.7	7.1	2.6	18.4
88/11	9.3	5.8	2.3	17.4
89/5	8.8	7.0	2.3	18.1
89/11	8.1	6.1	2.4	16.6

Procentandelen vägrare omfattar här endast totalvägrare, d v s individer som vägrat medverka i hela intervjun (inklusive de som varit för sjuka för att medverka). I Bortfallsbarometern nr 2 ingick bland vägrare även de som vägrat uppge partisympati, men svarat på andra frågor vid intervjutillfället.

5 BORTFALLSUTVECKLINGEN UNDER 1980-TALET FÖR HELA SCB

Här ges en kort sammanfattning av bortfallsutvecklingen under 1980-talet, baserad på den avdelningsvisa redovisningen i de föregående avsnitten. Man måste komma ihåg att olika undersökningar använder olika sätt att mäta bortfallets storlek. Några jämförelser mellan bortfallsnivån i olika undersökningar görs därför inte. Sådana jämförelser skulle också var orättvisa av den anledningen att olika undersökningar görs under olika förutsättningar. Vi vill bara se åt vilket håll utvecklingen har gått. Inga försök görs att förklara utvecklingen.

A-avdelningen redovisar tidsserier över bortfallets storlek för 7 olika undersökningar. Av dessa visar 4 stycken en ungefär oförändrad bortfallsnivå med små variationer. Det gäller:

- Objektiva skördeuppskattningarna (provytemätningar och intervjuer)
- Deklarationsundersökningen för jordbrukare (deklarationsuppgifter)
- Bostads- och hyresundersökningen (postenkät)
- Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus; allmännyttiga företag (postenkät)

För två undersökningar har man haft en ökning av bortfallet under 80-talet:

- Skogsbrukets arbetskraftsundersökning (postenkät)
- Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus; enskilda ägare och bostadsrättsföreningar (postenkät)

För de sistnämnda undersökningen har dock det senast redovisade året inneburit en minskning av bortfallet.

Kraftiga variationer i bortfallsstorleken redovisas för:

- Jordbruksekonomiska undersökningen (bokföringsuppgifter)

AM-avdelningen redovisar i årets bortfallsbarometer inga tidsserier över bortfallets storlek, på grund av de stora förändringar som gjorts i undersökningarnas uppläggning. De redovisade uppgifterna får ses som begynnelsevärden till en ny tidsserie. (I tidigare bortfallsbarometrar har man kunnat utläsa att bortfallsnivån fram till och med 1987 varit ungefär oförändrad.)

F-avdelningen redovisar tidsserier över bortfallets storlek för 8 undersökningar. Bortfallsutvecklingen visar en mängd olika mönster. **Nästan konstant** bortfallsnivå uppvisar:

- Lagertypsstatistiken (postenkät)

Svag ökning uppvisar:

- Leverans- och orderstatistiken (postenkät)
- Finansstatistiken (postenkät)
- Företagens utländska tillgångar och skulder (postenkät)

Något större ökning uppvisar:

- Industristatistiken (postenkät)

Kraftiga variationer uppvisar:

- Kapacitetsenkäten (postenkät)
- Omsättningsstatistiken (postenkät)
- Investeringsenkäterna (postenkät)

I-avdelningen redovisar tidsserier över bortfallets storlek för 6 undersökningar. **Svag ökning** av bortfallets storlek uppvisar:

- Hushållens inköpsplaner, HIP (telefonintervju)
- Partisymptiundersökningen, PSU (telefonintervju)
- Arbetskraftundersökningen, AKU (telefonintervju)

Större variationer uppvisar:

- Hushållens inkomster, HINK (telefonintervju)

Större variationer med tendens till ökning uppvisar:

- Undersökningen av levnadsförhållanden, ULF (besöksintervju)
- Omnibusundersökningarna (postenkät).

6 REFERENSER

"Bortfallsbarometern nr 1" (1986). Lindström H L och Dean, P. I-avdelningen (engelska). U/STM-PM nr 24.

Bortfallsbarometern nr 2 (1987). Lindström H L et al. I- och F-avdelningarna samt AKU. R & D Report nr 34.

Bortfallsbarometern nr 3 (1988). Lundqvist, P. Samtliga ämnesavdelningar. R & D Report 1988:7.

Bortfallsbarometern nr 4 (1989). Garås, T. Samtliga ämnesavdelningar. R & D Report 1989:16.

Ellfors, C (1987): Bortfallssammanställning A/BF Sektion 3, SCB, stencil, 1987-12-28.

Lundgren, L (1987): Program för minskat bortfall i SCBs individ- och hushållsundersökningar. R & D Report nr 31.

Lundström, S (1986): Utredning kring bortfallet i samband med den s k Metropolitdebatten. U/STM-PM nr 28.

SCB (1981): Utredningen rörande uppgiftslämnarfrågor och bortfallsproblem i statistikproduktionen (UBIS).

GD-beslut om beräkning och redovisning av bortfall. Lyberg, I et al: Beräkning och redovisning av
bortfall, U-meddelande 1989-01-16.

Ac-beslut om beräkning och redovisning av bortfallsmått på F-avdelningen. Garås, T: Redovisning av bortfallsmått för F-avdelningens statistikgrenar, F-meddelande 1989-05-08.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
UTVECKLINGSAVDELNINGEN

Supplement till Bortfallsbarometer nr 5 (R & D Report 1990:14).

På sidan 25 i senaste numret av Bortfallsbarometern hänvisas till en bortfallstabell och fem bortfallsdiagram. Ett beklagligt misstag har gjort att nyssnämnda tabell och diagram ej kommit med vid belysningen av bortfallsutvecklingen inom F-avdelningen. Det kompletterande materialet översänds därför till de mottagare av R & D Reports som kan tänkas ha behov av just denna information.

Med vänlig hälsning

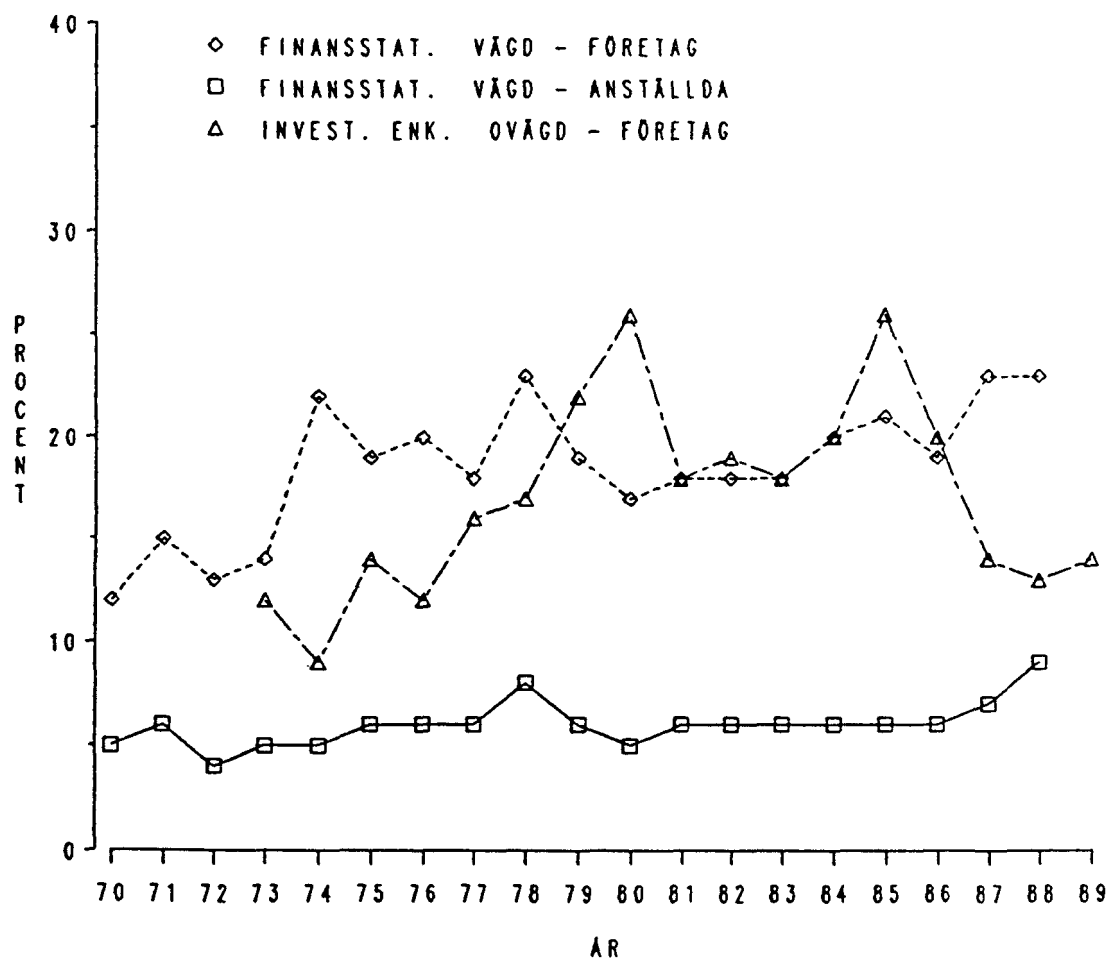
Per Nilsson

ordf. i redaktionskommittén

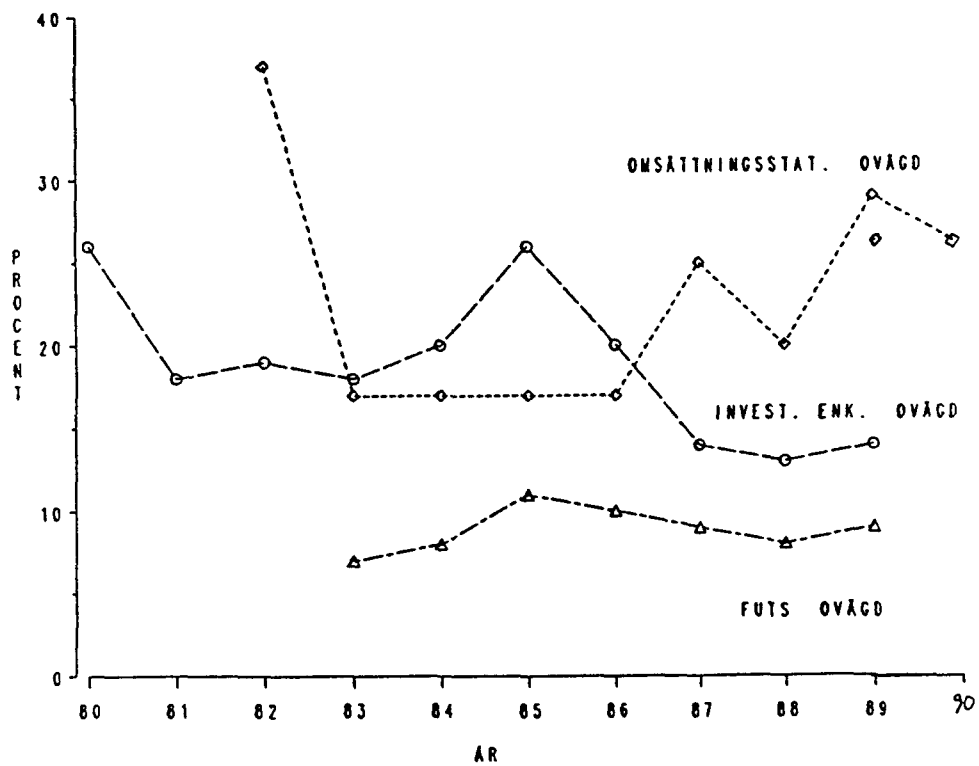
TABELL: BORTFALLSMÅTT I PROCENT FÖR F-AVDELNINGEN

	Finansstat. F/IND o. F/SE År, SNI 1-9			Industri- stat. F/IND År, SNI 2-3 Prel.-redov.	Inv.enk. F/KONJ SNI 2-3 3 ggr/år Maj-enk.	FUTS F/KONJ Kvartal Medeltal		Kapac.enk. F/KONJ Kvartal, SNI 2-3 Företagsurval Medeltal	Lagertyp F/KONJ Kvartal SNI 2-3 Medeltal	Lev.- o. Ord.stat F/KONJ Mån., SNI 2-3 Medeltal	Omsättn.stat. F/SE Kvartal, SNI 6 o. de- lar av 8-9, Kvartal 1-2 (Medeltal kv. 1-4 1989)		
ÅR	Före- tag	Anst	Oms	Saluvärde Imput.	Före- tag	Före- tag	Utl tillg o skulder	Arb.- ställe	Föräd.- värde	Lager Imput.	Leverans Imput.	Före- tag	Omsättn.
1970	12	5											
1971	15	6	5										
1972	13	4	4										
1973	14	5	5		12								
1974	22	5	6		9								
1975	19	6	6		14								
1976	20	6	7		12								
1977	18	6	5		16								
1978	23	8	6		17								
1979	19	6	5		22								
1980	17	6	4		26						5		
1981	18	6	4	2	18					8	5		
1982	18	6	5	2	19			22	12	8	5	37	15
1983	18	6	5	2	18	7	1	20	10	8	6	17	5
1984	20	6	5	3	20	8	6	20	9	8	5	17	5
1985	21	6	6	4	26	11	9	32	15	8	6	17	5
1986	19	6	4	11	20	10	6	27	14	8	7	17	5
1987	23	7	7	7	14	9	5	22	12	9	7	25	18
1988	23	9	8	12	13	8	2	24	13	9	9	20	18
1989					14	9	5	24	16	9	11	29 (26)	23 (21)
1990												26	17
	vägd	vägda		tot.und.	ovägd	ovägd	vägd	ovägda		vägd	vägd	ovägd	vägd
POP.	152.000			10.000	4500		29.000	7600 (9000 arb st)		11.000	11.000		167.000
UTV.	13.000			10.000	1938		1000	1600 (2300 arb st)		2200	2200		5000
SV. UTV.	11.200				1667		910	(1700 arb st)		1750	1750		3100
					>20 anst.			>10 anst.		>5 anst.	>5 anst.		

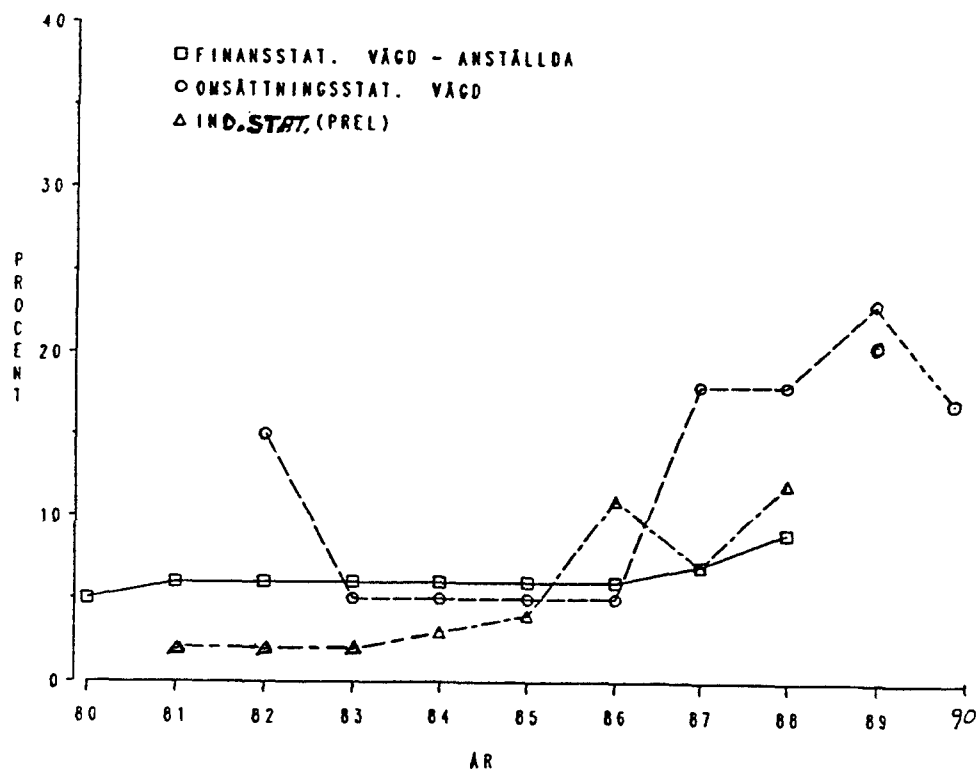
Populaion och utvalda gäller sista redovisningsåret i tabellen.

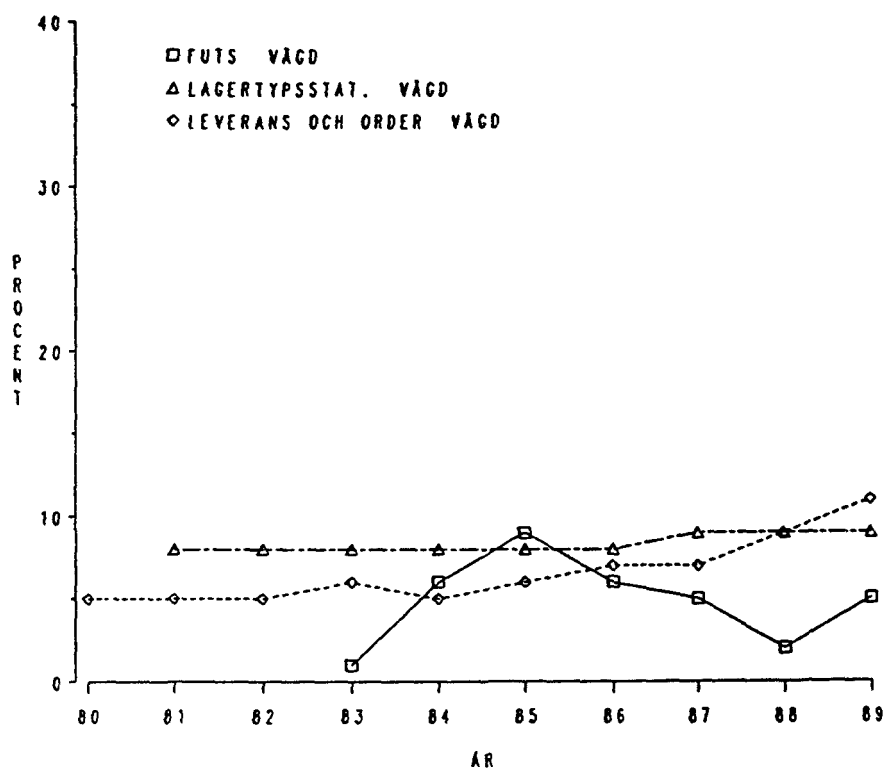
FIGUR 1. PERIODEN 1970-1989,OLIKA BORTFALLSMÅTT.

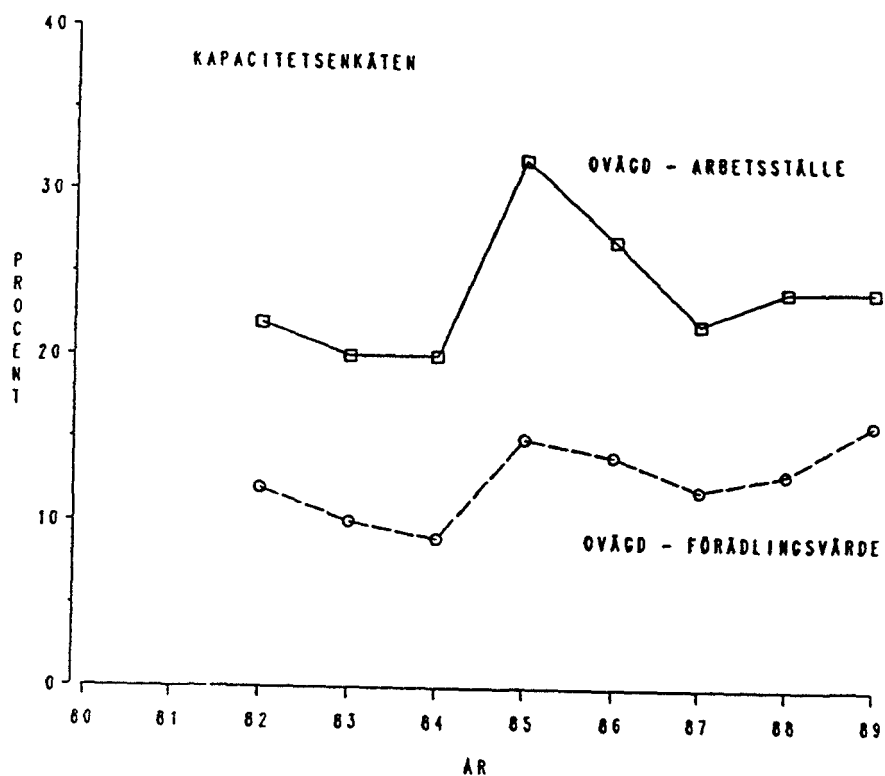
FIGUR 2. BORTFALLSMÄTTET OVÄGD PÅ OBJEKTSNIVÅ.

FIGUR 3. BORTFALLSMÄTTET ANDEL PÅFÖRDA VÄRDEN I ESTIMATEN.

FIGUR 4. BORTFALLSMÄTTET ANDEL PÅFÖRDA VÄRDEN I ESTIMATEN.

FIGUR 5. KAPACITETSENKÄTEN.

R & D Reports är en för U/ADB och U/STM gemensam publikationsserie, som fr o m 1988-01-01 ersätter de tidigare "gula" och "gröna" serierna. I serien ingår även **Abstracts** (sammanfattning av metodrapporter från SCB).

R & D Reports Statistics Sweden are published by the Department of Research & Development within Statistics Sweden. Reports dealing with statistical methods have green (grön) covers. Reports dealing with EDP methods have yellow (gul) covers. In addition, abstracts are published three times a year (light brown /beige/ covers).

Reports published earlier during 1990:

- 1990:1 Calibration Estimators and Generalized Raking Techniques in Survey
(grön) Sampling (**Jean-Claude Deville, Carl-Erik Särndal**)
- 1990:2 Sampling, Nonresponse and Measurement Issues in the 1984/85
(grön) Swedish Time Budget Survey (**Ingrid Lyberg**)
- 1990:3 Om justering för undertäckning vid undersökningar med urval i "rum
(grön) och tid" (**Bengt Rosén**)
- 1990:4 Data Processing at the Central Statistical Office - Lessons from recent
(gul) history (**M. Jambwa**)
- 1990:5 Abstracts I - sammanfattning av metodrapporter från SCB
(beige)
- 1990:6 Sequential Poisson Sampling from a Business Register and its
(grön) Application to the Swedish Consumer Price Index (**Esbjörn Ohlsson**)
- 1990:7 Kvalitetsrapporten 1990 - huvudrapport (NN)
(grön)
- 1990:8 Kvalitetsrapporten 1990 - bilagor (NN)
(grön)
- 1990:9 Datorstöd vid datainsamlingen (**Carina Persson, Marit Jorsäter**)
(grön)
- 1990:10 Abstracts II - sammanfattning av metodrapporter från SCB
(beige)
- 1990:11 Rapport från DATI-projektets produktionsprov i arbetskraftsunder-
(grön) sökningarna augusti 1989 - januari 1990 (NN)
- 1990:12 Conceptual modelling and related methods and tools for computer-
(gul) aided design of information systems (**Bo Sundgren**)
- 1990:13 Från en unik statistisk världskongress i Uppsala (**M. Ribe**)
(grön)

Kvarvarande **beige** och **gröna** exemplar av ovanstående promemorior kan rekvireras från Inga-Lill Pettersson, U/LEDN, SCB, 115 81 STOCKHOLM, eller per telefon 08-783 49 56.

Kvarvarande **gula** exemplar kan rekvireras från Ingvar Andersson, U/ADB, SCB, 115 81 STOCKHOLM, eller per telefon 08-783 41 47.